

Pijler 3-toelichtingen 2013

Kapitaaltoereikendheid & risicorapport

Inhoud

1. Inleiding	5
1.1. Profiel Argenta Spaarbank	5
1.2. Toepassingskader	5
1.3. Basel II en evoluties naar Basel III	6
2. Risk management	7
2.1. Financieel risico	10
2.2. Liquiditeitsrisico	15
2.3. Kredietrisico	17
2.4. Operationeel risico	22
2.5. Andere risico's	23
2.5.1. Strategisch risico	23
2.5.2. Businessrisico	24
2.5.3. Reputatierisico	24
2.5.4. Externe dienstverleners	24
2.5.5. Risico's verbonden aan wijzigingen in de wet- en regelgeving	25
3. Toelichtingen bij het eigen vermogen	26
3.1. Bestanddelen en kenmerken van de eigenvermogensposten	26
3.2. Het voor reglementaire doeleinden nuttig eigen vermogen	28
3.3. Reconciliatie tussen het IFRS eigen vermogen en het nuttig eigen vermogen	30
4. Reglementaire kapitaalvereisten	32
4.1. Eigenvermogensvereiste voor het kredietrisico	34
4.2. Eigenvermogensvereiste voor het marktrisico	35
4.3. Eigenvermogensvereiste voor het operationeel risico	35
4.4. Toepassing floor van 80 % (overgangsfase STA naar IRB)	35
5. Het kredietrisico	36
5.1. Definitie van de begrippen achterstallig en 'in default'	37
5.2. Benaderingen en methoden bij bepalen van waardeverminderingen	37
5.3. Kredietrisicomatiging	38
5.4. Bijkomende informatie bij de exposure categorieën	41
5.5. Toelichtingen bij de dubieuze risicoposities	45
6. Toelichtingen bij het gebruik van de standaardbenadering	47
6.1. Gebruik ratings van ratingbureaus	47
6.2. Afgeleide producten	48
6.3. Andere aan het kredietrisico gerelateerde risico's	49
7. Toelichtingen bij het gebruik van de (F)IRB-methode	50
7.1. Kredietrisico – (F)IRB-goedkeuring	50
7.2. Interne ratingsystemen	50
7.2.1. Structuur van de interne ratingsystemen	50
7.2.2. Integratie van de Basel II-parameters	51

7.2.3. Organisatie van het (F)IRB-implementatieproces	52
7.2.4. Controlemechanismen bij het (F)IRB-modelproces	52
7.3. Opgebouwde modellen	54
7.3.1. Interne kredietrisicomodellen voor exposure op retailcliënteel	54
7.3.2. Interne kredietrisicomodellen voor exposure binnen de beleggingsportefeuille	55
7.4. Overzicht risicoposities (F)IRB-methode	55
8. Toelichting bij de posten buiten balanstelling	57
9. Toelichtingen bij het renterisico	58
10. Internal Capital Adequacy Assessment Process	61
11. Toelichtingen bij effectisering	63
11.1. Doelstellingen van de Vennootschap	63
11.2. Rol in effectiseringstransacties	64
11.3. Toegepaste Basel II-benaderingen	65
11.4. Grondslagen voor de financiële verslaggeving	65
11.5. Effectiseringsposities (als onderdeel van de beleggingsportefeuille)	65
12. Afsluitende toelichting	68

1. Inleiding

1.1. Profiel Argenta Spaarbank

Argenta Spaarbank nv, afgekort Aspa (hierna de Vennootschap), is opgericht in België naar Belgisch recht en heeft de rechtsvorm van een naamloze vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen heeft gedaan. De Vennootschap werd opgericht voor een onbepaalde duur. De statutaire zetel van de Vennootschap is gelegen in 2018 Antwerpen, Belgiëlei 49-53.

De Vennootschap heeft het statuut van een Belgische kredietinstelling. De kernactiviteiten van de Vennootschap bestaan uit het aantrekken van gelden, het aanbieden van woonkredieten aan particulieren en het verlenen van betaalmiddelen.

1.2. Toepassingskader

In het kader van het Basel II-ramwerk (voortkomend uit de *Capital Requirements Directive* (hierna CRD) richtlijnen 2006/48/EC en 2006/49/EC) van de Europese Unie (hierna EU) en voor Belgische kredietinstellingen van toepassing ingevolge de circulaire PPB-2007-1-CBP, titel XIV) moet elke financiële instelling die onderworpen is aan het reglement eigen vermogen, bepaalde gedefinieerde toelichtingen bij haar risico- en eigenvermogenspositie publiek maken.

In dit document worden de vereiste toelichtingen over de geconsolideerde financiële positie van de Vennootschap openbaar gemaakt. Het document wordt jaarlijks integraal opgenomen op de website van de Argenta Groep (www.argenta.be).

De toelichtingen in dit document hebben betrekking op de Vennootschap en haar dochterondernemingen (hierna samen de Bankpool). De consolidatiekring wordt bepaald volgens de *International Financial Reporting Standards* (hierna IFRS).

Tabel 1: Overzicht van de in de IFRS-consolidatie opgenomen entiteiten per einde jaar

	Deelnemings- verhouding	31 december 2012	31 december 2013
Argenta Spaarbank nv	-	consoliderende entiteit	consoliderende entiteit
Argentabank Luxemburg SA (ABL)	99,71 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie
Argenta Nederland nv (Arne)	100 %	-	volledige consolidatie
Green Apple bv (SPV)	0 %	volledige consolidatie	volledige consolidatie

De vennootschap Argenta Nederland (ARNE) is een beheermaatschappij naar Nederlands recht en heeft in het verleden obligaties uitgegeven. Deze vennootschap was vorig jaar nog een rechtstreekse dochtervennootschap van de beleidsholding Argenta Bank- en Verzekeringsgroep maar is in december 2013 rechtstreeks onder de Vennootschap gekomen.

Hoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, heeft de raad van bestuur (op basis van IFRS regel SIC-12 Consolidatie – Voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten – *Special Purpose Vehicles* (hierna SPV)) geoordeeld dat Green Apple als SPV geconsolideerd moet worden.

Hierdoor blijven de via deze SPV overgedragen hypothecaire leningen op de balans van de Bankpool behouden. Meer informatie betreffende deze SPV Green Apple is terug te vinden in hoofdstuk 11. Toelichtingen bij effectisering.

De Vennootschap heeft geen dochterondernemingen die niet werden opgenomen in de consolidatiekring.

Er zijn, buiten de wettelijke belemmeringen, geen andere bestaande of verwachte materiële, praktische of juridische belemmeringen die een overdracht van eigen vermogen of terugbetaling van verplichtingen tussen de Vennootschap en haar dochterondernemingen in de weg staan.

1.3 Basel II en evoluties naar Basel III

De Europese bankenrichtlijn – bekend onder de naam Basel II – omvat kapitaaleisen voor financiële instellingen. Basel II biedt richtlijnen aan waarmee kan worden vastgesteld hoeveel kapitaal deze instellingen minimaal moeten aanhouden om onverwachte verliezen op te vangen die voortvloeien uit hun financiële en operationele risico's.

Het Basel-raamwerk maakt gebruik van een driepijlerconcept. Pijler 1 omvat de richtlijnen voor de berekening van het vereiste minimumkapitaal voor het krediet, het markt- en de operationele risico's.

Pijler 2 biedt aanvullende richtlijnen die de solvabiliteit van een instelling beoordelen op basis van specifieke scenario's. Het uitgangspunt is de berekening van het kapitaal dat de instelling zelf minimaal nodig denkt te hebben om al haar risico's te dekken. Hierbij worden naast de risico's van pijler 1 ook complementaire risico's meegenomen (meer informatie omtrent deze risico's is opgenomen in hoofdstuk 10. *Internal Capital Adequacy Assessment Process* (hierna ICAAP)).

Pijler 3 bepaalt de richtlijnen met betrekking tot de rapportering over de risico's die de instelling loopt en het kapitaal dat zij beschikbaar heeft om onverwachte verliezen, die voortvloeien uit deze risico's, te dekken.

Verdere evoluties

De Europese raad keurde op 20 juni 2013 de nieuwe CRR / CRD IV goed met als ingangsdatum 1 januari 2014. Deze regelgeving (zogenaamde Basel III) legt strengere regels op omtrent solvabiliteit, liquiditeit en leverage die geleidelijk aan van toepassing zullen worden. Het is hierbij gefocust op het verhogen van de kapitaalbuffers en het verbeteren van de kwaliteit daarvan.

Deze regelgeving is slechts een stap in een proces van wijzigingen van het toezichtkader. CRD IV zal naar verwachting wijzigingen tot gevolg hebben in de nationale wet- en regelgeving, toezichtbeleid en in het gedrag van de instellingen met als uiteindelijk doel een veiliger en stabielere financieel systeem.

Binnen de Europese unie is deze regelgeving geïmplementeerd via de vermelde *Capital Requirement Regulation* (CRR). Het betreft hier een Europese wetgeving die direct op nationaal niveau in werking treedt. Ze overstijgt de nationale wetgeving en hoeft dus niet te worden aangepast om in werking te treden. De *Capital Requirement Directive IV* (CRD) bevat richtlijnen die wel moeten vertaald worden naar nationale wetgevingen.

Doorheen dit document wordt de impact van enkele van de ontwikkelingen op de Vennootschap besproken. In de loop van 2014 zal door de betrokken bevoegde instellingen echter nog stelselmatig meer duidelijkheid verschaft worden over de concrete invulling van sommige van de vereisten.

2. Risk management

Professioneel en compleet risicobeheer is een essentiële voorwaarde voor het realiseren van duurzame winstgevende groei. De Argenta Groep onderkent dat en beschouwt risk management als een van zijn kernactiviteiten.

Het kader voor risicobeheer wordt voortdurend geactualiseerd en aangepast op basis van nieuwe reglementeringen, dagelijkse ervaringen en wijzigingen in de activiteiten van Argenta. Het aantonen dat toereikende risicobeheerprocedures aanwezig zijn, is een sleutelvoorwaarde voor het verwerven en behouden van het vertrouwen van alle belanghebbenden: cliënten, beleggers, kantoorhouders, toezichhouders en ratingbureaus, maar ook bestuurders, management en medewerkers.

De strategie en het langetermijnbeleid van alle entiteiten binnen de Argenta Groep wordt bepaald door het directiecomité en de raad van bestuur van BVg. De twee voornaamste dochtervennootschappen, de Vennootschap en zusterentiteit Aras, staan in voor het operationele bestuur binnen hun bevoegdheden vastgelegd in het *Memorandum of Internal Governance*.

Het risicobeheer bij de Vennootschap

De directiecomités van de Vennootschap, Aras en BVg werden geïntegreerd. Ze hebben een aantal gemeenschappelijke leden: de Chief Executive Officer (CEO), de Chief Financial Officer (CFO) en de Chief Risk Officer (CRO).

Die eenheid van leiding onderstreept het belang van een commerciële, risico- en financiële groepsstrategie die naadloos op elkaar zijn afgestemd, met de nadruk op de langetermijnrelatie met zowel de cliënten als de onafhankelijke kantoorhouders.

In 2013 heeft de Argenta Groep verder gebouwd aan zijn voorzichtig en transparant risicobeheer. Dat heeft zijn toegevoegde waarde intussen meer dan bewezen.

Op het gebied van risicogovernance werden een aantal zaken verder scherp gesteld. Ook heeft de Vennootschap in het kader van Bazel III grote stappen voorwaarts gezet.

Het *Risk Appetite Framework* (Risico-Appetijtraamwerk, hierna RAF) is inmiddels sterk ingebed in de cyclus van het businessplanproces: inkleuren van de risicobereidheidsmatrix, vertaling naar voluntaristische RAF-normen, toetsing aan de iteraties van het businessplan en finaal de risico-evaluatie.

⇒ Het RAF is een transparant knipperlichtensysteem waarbij op basis van drie indicatoren (een groen, oranje en rood knipperlicht) per risicoklasse het dagelijks risicomanagement opgevolgd wordt.

Daarbij is er een directe band tussen de risicoparameters uit het RAF met het ICAAP en via de verdere vertaling naar de operationele risicolimieten in de beleidsdocumenten. Hierdoor is het risicobewustzijn in de eerste lijn binnen de vennootschap ingebed in de dagelijkse uitvoering.

In 2013 werden onder meer de volgende beleidsdocumenten goedgekeurd:

- Wat betreft de sleutelfuncties: het Handvest Geschiktheid van Sleutelfunctionarissen ('Fit & Proper'-handvest), het Compliance Charter, het Charter Risicobeheerfunctie;
- Betreffende het Operationeel risico: de beleidslijn Informatiebeveiliging en de beleidslijn *Business Continuity Management* (BCM).
- De beleidslijn Thesaurie & ALM werd geactualiseerd en toont aan dat de inbedding van het RAF op volle kruissnelheid is gekomen met de diversificatie van activaklassen.

Naast een optimalisatie van de risicogovernance werden ook de risicometrieën sterk verbeterd. De risicoparameters binnen het RAF werden hierbij verfijnd met het toekennen van een globale risicoscore en de implementatie van een nieuwe interne controle maturiteitsmatrix.

In 2013 was er op regelmatige basis overleg met de betrokken toezichthouders waarbij onder meer onderstaande thema's aan bod kwamen.

• SREP (*Supervisory Review & Evaluation Process*)

De resultaten van het ICAAP werden hierbij vergeleken met het SREP, d.i. de inschatting van de risico's en kapitaalvereiste door de Nationale Bank van België (hierna de NBB) volgens hun eigen interne methodologie. De oefening bracht geen fundamentele opmerkingen over het ICAAP voor wat betreft opbouw en meting van de risico's.

• RRP (*Recovery & Resolution Plan*)

Om de voorbereiding van crisisbeheersing te verbeteren vragen de nationale toezichthouders aan alle systeemrelevante banken om een Herstelplan op te stellen. Dit plan moet proactief de verschillende herstelopties identificeren waarover de instelling beschikt om haar financiële toestand te verbeteren, mocht dit nodig zijn. Uiteraard moet de doeltreffendheid en impact van deze herstelopties worden geëvalueerd onder verschillende stress-scenario's.

Het opstellen van herstelplannen maakt deel uit van de structurele hervormingen die na de bankencrisis werden geïnitieerd door de G-20. Een van de vaststellingen was dat de overheid onvoldoende voorbereid en uitgerust was om op een doeltreffende manier om te gaan met (bijna) falende financiële instellingen.

In lijn met de planning die werd vooropgesteld door de NBB, werd een risicocartografie opgesteld en werden relevante stress-scenario's gedefinieerd en doorgerekend. Ook werd gestart met het identificeren van herstelmaatregelen en de ontwikkeling van een berekeningsmodel.

• ECB Comprehensive Assessment

In november 2013 werd het ECB Comprehensive Assessment-traject opgestart door de Europese Centrale Bank (hierna de ECB) en de NBB in voorbereiding op de overdracht van het banktoezicht van de grootste Europese financiële instellingen naar de ECB. Vijf Belgische financiële instellingen zullen hierbij rechtstreeks onder het ECB-toezicht vallen.

Dit traject zal verder lopen in 2014 en omvat onder meer een Risk Assessment, een *Asset Quality Review* (AQR) en stresstesten.

Daarnaast werd er in 2013 door de afdeling Risk gewerkt aan:

- de verdere ontwikkeling van ICAAP (inclusief *forwardlooking*);
- de implementatie van door de NBB goedgekeurde interne ratingmodellen voor banken en corporates;
- de verdere integratie van de Validatiecel binnen bedrijfswijde projecten;
- een uitgebreidere bijdrage aan de externe (financiële) controles (die uitgevoerd werden door de NBB, De Nederlandse Bank (hierna de DNB) en het Internationaal Monetair Fonds (hierna het IMF) en stresstesten.

Governance

Het groepsrisicobeheer bevindt zich, naast de onafhankelijke controlefuncties Interne Audit en Compliance, voornamelijk op het niveau van de Argenta Groep. De Risicobeheerfunctie wordt in het Handvest Risicobeheer gedefinieerd als de tweedelijnsfunctie die het algemeen risicobeheer binnen de Vennootschap stuurt.

De Risicobeheerfunctie begeleidt en controleert de eerste lijn inzake risicobeheer en ondersteunt met advies over de risico's. Ze wordt uitgeoefend door de directie Risk en Validatie en staat onder de hiërarchische verantwoordelijkheid en het toezicht van de Chief Risk Officer.

Het risicobeheer in eerste lijn wordt binnen elke entiteit in volle verantwoordelijkheid georganiseerd en gedragen. Het behoort dus tot de verantwoordelijkheid van de bestuursorganen van de verschillende groepsvennootschappen.

Er werden belangrijke inspanningen gedaan om de rollen en verantwoordelijkheden in deze gespecialiseerde domeinen verder te omschrijven en te onderscheiden.

De directie Risk & Validatie:

- verzorgt de onafhankelijke tweedelijnscontrole;
- hanteert als basisprincipe *identify, report, monitor en mitigate* voor alle materiële risicofactoren (onder meer rente- en businessrisico), die vervolgens gekapitaliseerd worden in het ICAAP voor de Bankpool. Stuurt hiermee ook het (economisch) kapitaalbeheer;
- heeft aldus een radarfunctie, namelijk de verdere proactieve identificatie van nog niet volledig geïdentificeerde risico's;
- vervult een belangrijke rol in het beleid en de validatie bij het modelleren van risico's;
- doet de nodige formele risicocontroles en speelt vanuit haar finaliteit een actieve rol op onder meer het Groepsrisicocomité en het Asset-Liability comité;
- adviseert de directiecomités en de raden van bestuur op een onafhankelijke manier over het risicobeheerproces binnen de Argenta Groep.

Het maandelijks overkoepelende Groepsrisicocomité (GRC) heeft een alternerende agenda met de ene maand ICAAP-onderwerpen, de volgende maand kredietrisico-onderwerpen (Kreco of Kredietrisicocomité) en vervolgens het operationeel risico (Orco of Operationeel risicocomité).

Naast de tweedelijnscontrole is het valideren van de risicomodellen een van de kernactiviteiten van de directie Risk en Validatie. De toezichthouder verplicht financiële instellingen immers om de ontwikkelde risicomodellen te laten valideren door een onafhankelijke validator.

De Validatiecel heeft in 2013 onder meer de volgende activiteiten verricht:

- validatie van de review en herkalibrering van de modellen voor het kredietrisico van de hypotheekportefeuilles van de vennootschap, CBHK en Nederland;
- validatie van de herziening, de herkalibrering en de stresstesten van de beleggingsportefeuille (meer bepaald de blootstelling op financiële instellingen, ondernemingen en covered bonds);
- validatie van de actualisering van het interne ratingmodel voor bancaire tegenpartijen;
- validatie van de interne ratingmodellen voor centrale, regionale en lokale overheden;
- validatie van het pricingmodel voor het spaarboekje.

Het risicoprofiel van de Vennootschap

In dit jaarverslag worden de activiteiten van de Bankpool besproken en in overeenstemming met de bepalingen in artikel 119, 5° van het Wetboek van Vennootschappen wordt hieronder een overzicht gegeven van de doelstellingen en het beleid omtrent de beheersing van de bancaire risico's.

Het beleid en de organisatiestructuur van de Vennootschap betreffende dit risicobeheer zijn zodanig opgezet dat de gekende risico's op afdoende wijze worden gesignaleerd, geanalyseerd, gemeten, opgevolgd en beheerst.

Door haar activiteiten wordt de Vennootschap blootgesteld aan verschillende risico's. Het risicobeheer voor de Vennootschap maakt hierbij onder meer een onderscheid tussen de volgende categorieën van risico: het financieel risico (voornamelijk het renterisico), het liquiditeitsrisico, het kredietrisico (inclusief concentratie- en landenrisico), het operationeel risico en de andere risico's.

Deze risico's worden voor heel de Argenta Groep op een uniforme manier beheerd, via het vermelde RAF, de beleidslijnen en procedures.

2.1. Financieel risico

Het financieel risico (marktrisico) is het risico dat de marktwaarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in marktprijzen. Bij dit marktrisico worden onder meer de volgende drie soorten risico's onderscheiden: renterisico, valutarisico en overige prijsrisico's.

Renterisico

Het professionele beheer van deze marktrisico's is – gelet op de specifieke strategische positionering van de Vennootschap als spaarbank – vooral toegespitst op het oordeelkundige beheer van het renterisico, dat de voornaamste component is van het marktrisico.

De resultaten en de eigenvermogenspositie van de Vennootschap vertonen een bepaalde sensitiviteit voor rentewijzigingen omdat een belangrijk onderdeel van de bedrijfsstrategie erin bestaat middelen op korte tot middellange termijn – hoofdzakelijk via spaardeposito's en kasbons geplaatst bij *retail*cliënteel – aan te trekken en deze te herinvesteren via diverse vormen van kredieten en beleggingen. Vermits de looptijd van deze herbeleggingen niet noodzakelijk overeenstemt met die van de aangetrokken middelen, ontstaat een looptijd mismatch, die door de renteverschuiven tussen de diverse looptijden aanleiding geeft tot de vorming van een transformatieresultaat.

Het resultaat en de brutowaarde van het bedrijf (het verschil tussen de marktwaarde van investeringen en deze van de financiering hiervan) wordt beïnvloed door de schommelingen van de rentecurve. De intensiteit ervan komt tot uiting in de *duration gap*. Deze parameter geldt als maatstaf voor de gewogen structurele rentelooptijd mismatch, die in belangrijke mate bepalend is voor de rentesensitiviteit.

De meting van rentesensitiviteit met haar corresponderende *duration gap* vormt dan ook een van de belangrijkste indicatoren waarmee de Vennootschap, op basis van haar inzichten in de toekomstige renteontwikkelingen, richting geeft aan haar bedrijfsresultaten en waarbij ook rekening gehouden wordt met de potentiële impact van een zich materialiserend renterisico op de brutowaarde van het bedrijf als richtgetal voor haar eigenvermogenspositie.

De rentesensitiviteit kan op een flexibele manier en op korte termijn worden bijgestuurd door middel van financiële instrumenten. Ze kan ook over een langere termijn worden bijgestuurd door een fundamentele wijziging in de positionering van bepaalde activiteiten te overwegen.

- (i) De eerstgenoemde vorm van aanpassing van de rentesensitiviteit wordt uitgevoerd door middel van gangbare en liquide financiële instrumenten, die via de kapitaalmarkten ter beschikking staan, zoals *interest rate swaps* en *caps*. Zulke exogene instrumenten worden onder meer gebruikt in het kader van de beheersing van het renterisico. Ze zijn onderhevig aan een strikt beleid inzake tegenpartijrisico's.
- (ii) De tweede reeks maatregelen heeft betrekking op endogene bijstellingen waarbij op basis van de prijspolitiek voor deposito's en kasbons en de toegepaste marges en het acceptatiebeleid van kredieten in de diverse looptijdsegmenten de rentegevoeligheid van de portefeuille op structurele manier kan worden bijgesteld. Een dergelijke bijstelling is vanzelfsprekend gericht op de fundamentele strategische positionering van de Vennootschap, terwijl de eerder genoemde exogene maatregelen eerder een tactisch karakter hebben. Ze gelden wel als aanvulling op de in beginsel nagestreefde endogene bijstelling van de balans.

De Vennootschap besteedt bij haar processen voor risicobeheersing veel aandacht aan een coherente interne organisatie, die haar in staat moet stellen deze activiteiten oordeelkundig, objectief en efficiënt uit te voeren en hieromtrent tijdig en volledig te rapporteren aan de bevoegde beleidsorganen. In de eerste plaats is dit het Asset-Liability comité. Het draagt specifieke verantwoordelijkheden bij de bewaking van het dagelijkse beheer van de financiële posities en rapporteert hierover aan het directiecomité. Het heeft als permanente opdracht om zowel de variabiliteit van het netto-interestinkomen als de marktwaardegevoeligheid van het eigen vermogen binnen gestelde limieten te houden.

Het latente renterisico van de balans wordt dus opgevolgd door middel van verschillende inkomens- en waardegebaseerde risicomaatstaven. De norm werd vastgelegd op basis van het maximaal aanvaardbare verlies bij een rentewijziging van 1 % (100 basispunten).

Gevoeligheidsanalyse - renterisico in het banking book

Onderstaande tabel geeft per 31 december 2013 de rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden en van het eigen vermogen van de Vennootschap weer bij een parallelle renteschok van 100 basispunten (bp) en vergelijkt deze met een conforme simulatie per eind 2012. De renteschok wordt verondersteld zich trapsgewijs te voltrekken: 25bp onmiddellijk, 25bp na 3 maanden, 25bp na 6 maanden en 25bp na 9 maanden.

Tabel 2: Gevoeligheidsanalyse renterisico

(in K euro)	31/12/2013		31/12/2012	
	+100 bp	-100 bp	+100 bp	-100 bp
Impact op resultaat over 12 maanden	71.469.775	-25.757.310	27.098.558	8.371.551
	14,81 %	-5,34 %	7,11 %	+2,20 %
Impact op eigen vermogen	-118.135.214	136.635.263	-80.587.402	-14.684.444
	-3,54 %	4,09 %	-2,67 %	-0,49 %

De rentegevoeligheid van het resultaat over 12 maanden en van het eigen vermogen van de bank komt uitsluitend voort uit het bankingbook; de bank houdt geen tradingbook aan.

Binnen het inkomensperspectief wordt voor de berekeningen standaard uitgegaan van een statische balans: dit betekent dat de uitstaande posities en de balansmix per 31 december constant worden gehouden.

Binnen het waardeperspectief wordt de rentesensitiviteit van het eigen vermogen gemeten door verdiscontering van de contractuele en gedragsmatige kasstromen van activa en passiva aan de euribor-futures-swapentecurve. Op de spaarrekeningen zonder vervaldag wordt hierbij een duration van 2 jaar verondersteld. Voor zichtrekeningen wordt een duration van 5 jaar verondersteld.

Bij de simulaties wordt rekening gehouden met volgende elementen:

- vervroegde kredietterugbetalingen (impact van marktrentewijzigingen op de verwachte *Constant Prepayment Rate*) en de te ontvangen wederbeleggingsvergoeding;
- voorziene trekkingen van goedgekeurde, maar nog niet volledig opgenomen, kredieten op positiedatum;
- rentecaps en -floors op kredieten met herzienbare rente;
- opties in effectenportefeuille (hetzij op call datum of *weighted average life*);
- waardevariaties van rentederivaten waarop geen Hedge Accounting van toepassing is (fair value through P&L).

Het betreft hier voornamelijk optionaliteiten, die een belangrijke verklaring voor de asymmetrieën in de resultaten van de simulaties zijn. Een andere reden van asymmetrie is het niveau van de rentecurve. Afgelopen jaar steeg de rentecurve op het langere eind van de curve met ongeveer 50 bp. Hierdoor valt een -100 bp-renteschok minder snel op de 0 %-bodem. De positieve impact van een rentedaling op de latente marktwaarde van het actief werd hierdoor groter dan het jaar voordien.

De voornaamste driver van de resultaatsgevoeligheid over 12 maanden is de impact van een tariefwijziging van de spaarrekeningen. De tariefhypothese in dit scenario is een 70 %-tariefelasticiteit – de mate waarin het tarief zich aanpast aan de marktrentewijziging – met 6 maanden vertraging, dit zonder toepassing van caps noch floors. Gezien hun toegenomen aandeel in de balansmix deed dit, onder de gestelde hypothesen, de globale resultaatsgevoeligheid toenemen.

Vorig jaar werd bij -100 bp nog een tariefelasticiteit van 100 % verondersteld. De meting per 31 december 2012 werd in overeenstemming gebracht met deze hypothese-aanpassing ten gevolge van de update van de financiële beleidslijn. Op deze manier wordt een eenduidige vergelijkingsbasis bekomen over twee jaren.

Het afgelopen jaar werd, met gemiddeld beschouwd, met lagere *Constant Prepayment Rates* gerekend dan in 2012. Dit als gevolg van de jaarlijkse herkalibrering van het prepaymentmodel. Een ander verondersteld gedrag brengt een afruil tussen effecten op korte termijn (resultaat over 12 maanden) en lange termijn (eigen vermogen) teweeg. Dit wordt uitvergroot door renteschokken. Bij +100 bp wordt, vergeleken met het jaar voordien, een hoger resultaat gemeten over de eerste 12 maanden (minder vroegtijdig verlies van rendement) maar een lager latent eigen vermogen (looptijd van hypotheeklen verlengt waardoor de rentelooptijdmismatch toeneemt).

De herwaardering van rentederivaten die formeel als afdekking van renterisico kunnen geboekt worden hebben geen impact op resultaat en eigen vermogen bij een renteschok van +/- 100 bp. Immers, de herwaardering van de afgedekte financiële instrumenten (hedged items) genereert een identieke maar tegengestelde impact.

Strategieën voor risicovermindering

Om de marktsensitiviteit binnen de door de raad van bestuur van de Vennootschap goedgekeurde risicoappetijt te houden en de knipperlichtniveaus van de NBB niet te overschrijden, werden er in 2013 bijkomend *interest rate caps* gekocht en renteswaps afgesloten. Deze exogene indekking geldt als aanvulling op de altijd maximaal nagestreefde endogene bijsturing van de balans.

Dankzij een rente-indekking met een cap kan de tariefzetting op het spaarboekje gedeeltelijk mee volgen met een eventuele toekomstige rentestijging, terwijl dit zonder hedge moeilijk zou zijn door minder frequente herprijzingen van het actief.

Anderzijds moeten de rentevaste lange termijn activa vlottend gemaakt kunnen worden bij een opwaartse rentetrend. Dankzij een rente-indekking kan de hypotheekproductie met lange rentelooptijd vlottend gemaakt worden bij een eventuele toekomstige rentestijging. Dit biedt dan bescherming vanuit zowel een inkomens- als waardeperspectief.

Op de financiële verwerking van afdekkingen zijn onder IFRS strenge regels van toepassing en niet iedere economische afdekking die voor de afdekking van het renterisico wordt gebruikt, wordt onder IFRS aangemerkt als hedge waardoor er volatiliteit in het IFRS- resultaat kan komen.

Verdere ontwikkelingen bij het beheer van het risico

Het actief beheer en het bewaken van het marktrisico (voornamelijk renterisico) is essentieel om de solvabiliteit, rendabiliteit en de strategische objectieven te vrijwaren. Met deze finaliteit in het achterhoofd werd in 2013 gestart met twee strategische projecten: ALM Replicating Model en Strategische AssetAllocatie. Beide projecten hebben tot doel het beheer van de balans te optimaliseren.

Het ALM Replicating Model-project betreft de ontwikkeling van een balans beheermodel dat toelaat het spaarboekje op een economisch en financieel beter onderbouwde manier in het operationele ALM-beheer van de Vennootschap te integreren.

Een correcte weerspiegeling van het spaarboekje in de renterisicobalans van de Vennootschap beoogt een nauwkeurige berekening van de renterisico's en een effectievere aansturing van de balans. Een belangrijk criterium hierbij vormt de stabiliteit van de modeloutput onder verschillende macro-economische omstandigheden.

Complementair met de ontwikkeling van een ALM-replicating Model dat Argenta inzicht verschaft als beheersmodel van het spaarboekje werd ook een pricingmodel ontwikkeld voor het spaarboekje. Doelstelling van het model is verder inzicht te verkrijgen in de dynamiek van het spaarboekje en de verklarende variabelen, waarbij informatie wordt bekomen die nuttig is voor de strategische en tactische aansturing van de prijszetting van het spaarboekje.

De behoefte aan diversificatie van de activazijde van de balans, het permanent streven naar risicorendementoptimalisatie en de impact van prudentiële ontwikkelingen verklaren waarom in 2013 Argenta een Strategisch AssetAllocatie-project opstartte.

Doel van de Strategische AssetAllocatie is Argenta inzicht en kennis te verschaffen inzake de verschillende activaklassen zodat toekomstige investeringsbeslissingen voor de Vennootschap op een gefundeerde manier gestuurd kunnen worden en een optimale beleggingsallocatie nagestreefd kan worden.

In 2013 werd al de aanzet gegeven tot een verdere diversificatie van de activaportefeuille door een voorzichtige uitbouw van kennis in nieuwe activaklassen. Met succes werden enkele financieringsdossiers voor lokale en regionale publieke entiteiten afgesloten en Publiek-Private Samenwerkingen (PPS) opgestart.

Het ALM-investerings- en beslissingskader werd aangepast aan het geactualiseerd investeringsbeleid en het beslissingsproces werd hervormd zodat op een efficiënte manier over kredietdossiers kan worden beslist, zonder het voorzichtig investeringsbeleid te verloochenen.

Ondanks de lage rentes en spreads slaagde de Vennootschap erin om in 2013 haar rentemarge gestaag te doen groeien en dit binnen de haar toegewezen risico-enveloppe. Dat is het resultaat van een gezonde risicorendementmix van de woonkredietproductie en de wederbeleggingen in de beleggingsportefeuille, van een evenwichtige prijszettingpolitiek van de passiva en van een doordachte indekkingspolitiek.

Zowel de inkomens- als de waardevolatiliteit bleven beheerst binnen de contouren van het limietenkader. Blijvende onduidelijkheden omtrent toekomstige macro-economische ontwikkelingen vragen echter een zeer nauwgezette opvolging van de rente- en spreadbewegingen.

Eigen vermogen als risicobuffer

Het renterisico vereist, zoals ieder ander risico, een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. Hoewel noch de Europese, noch de Belgische regelgevers of toezichtautoriteiten voor het renterisico op vandaag precieze eigen vermogensverplichtingen hebben vastgelegd onder pijler 1, bepaalt de Vennootschap hiervoor in haar ICAAP een bepaald volume aan vereist eigen vermogen.

De verdere ontwikkeling van haar activiteit als klassieke spaarbank en dus (onder meer) transformatiebank – een bank waarvan de activiteit bestaat in het omzetten (transformeren) van op korte termijn aangetrokken geld naar op lange(re) termijn uitgezette beleggingen – vereist vanzelfsprekend een continue opvolging (en aanvulling wanneer nodig) van dit vereiste eigen vermogen.

De winstkwaliteit bij Argenta Spaarbank kende in 2013 een zeer sterke verbetering door het gevoerde ALM-beleid en de macro-economische ontwikkelingen. Zij werd hierbij in veel mindere mate dan voorgaande jaren beïnvloed door het effect van de exogene rente-indekkingsinstrumenten.

De combinatie van endogene en aanvullende exogene ALM-indekkingen verzekert dat de commerciële strategie van de Argenta Groep (o.a. de langetermijnrelaties met de gezinnen, de groei van hypotheek en de duurzame en rendabele groei van de depositoportefeuille) volledig past binnen het goedgekeurde RAF.

Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van wisselkoersveranderingen.

De Bankpool is enkel actief in de Benelux en doet geen andere beleggingen dan in euro, waardoor het geen valutarisico loopt. Er wordt evenmin overwogen om posities in andere munten dan de euro in te nemen.

Overige prijsrisico's

Het risico dat de reële waarde of de toekomstige kasstromen van een financieel instrument zullen schommelen als gevolg van veranderingen in marktprijzen (anders dan veranderingen die voortvloeien uit renterisico of valutarisico).

Dit staat hierbij los van het gegeven of deze veranderingen worden veroorzaakt door factoren die specifiek gelden voor het individuele financiële instrument of de emittent hiervan, of door factoren die alle soortgelijke op de markt verhandelde financiële instrumenten beïnvloeden.

Aandelenrisico

De Bankpool doet geen beleggingen in individuele aandelen. Er was historisch een beperkt aantal aandelenfondsen (in de juridische vorm van beveks of sicavs) op de balans gekomen bij de uitgifte door de Vennootschap van nieuwe compartimenten in bestaande aandelenfondsen.

In 2012 werd er gestart met de geleidelijke verkoop van de aanwezige posities en in het voorjaar van 2013 waren alle posities verkocht.

2.2 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat de Vennootschap niet tegen een redelijke kost aan haar financiële verplichtingen kan voldoen op hun vervaldag. Zij moet dus in staat zijn om te voldoen aan de liquiditeitseisen van deposito- of andere contracthouders, zonder onaanvaardbare verliezen te lijden bij het vrijmaken van activa waarmee in normale en moeilijke omstandigheden aan de financiële verplichtingen moet kunnen worden voldaan.

Sinds het uitbreken van de liquiditeits- en kredietcrisis staat het liquiditeitsbeheer centraal binnen het globaal bankmanagement en banktoezicht. De integratie van specifieke liquiditeitsnormen binnen de nieuwe kapitaalreglementering onderschrijft de belangrijkheid van een robuust liquiditeitsbeheer binnen de banksector. De Bankpool neemt de liquiditeitspolitiek dan ook zeer ten harte.

Voor het meten, opvolgen, controleren en rapporteren van het liquiditeitsrisico heeft de Argenta Groep een aangepast managementinformatiesysteem (MIS), inclusief een plan om zowel onder normale als onder uitzonderlijke omstandigheden het liquiditeitsbeheer op een adequate manier te kunnen uitvoeren.

Het liquiditeitsrisico wordt mee opgevolgd door twee risico-indicatoren, namelijk de LCR (*Liquidity Coverage Ratio*) en de NSFR (*Net Stable Funding Ratio*). De LCR zet de liquiditeitsbuffer hierbij af tegenover een gedefinieerde afvloeit van de aangetrokken gelden op 1 maand. De NSFR zet de beschikbare liquiditeit af tegenover de vereiste liquiditeit over een periode van een jaar. Binnen het RAF worden een minimumlimiet van 100 % vooropgesteld maar wordt gestreefd naar een ratio van minstens 120 % zodoende dat de Vennootschap steeds beschikt over een comfortabele liquiditeitssituatie.

Per 31 december 2013 bedroeg voor de bankpool de LCR 258 % en de NSFR 150 %.

- Het dagelijks liquiditeitsbeheer, de definitie van EWIs (*early warning indicators*) en de organisatie van stresstesten werden beschreven in een LCP (*Liquidity Contingency Plan*).

Dagelijks worden rapporten over de funding verspreid over een breed doelpubliek. Daarnaast vormt de analyse en de bespreking van de liquiditeitsindicatoren een vast punt op het tweewekelijkse Alco. Het hogere management wordt met andere woorden op een continue basis betrokken bij het liquiditeitsbeheer.

Het liquiditeitsmodel van de Vennootschap kan zo worden samengevat:

- een belangrijke basis aan cliëntendeposito's (zie onderstaande liquiditeitsbronnen met deposito's van cliënten en door *retail*/cliënteel aangekochte kasbons);
- een totale onafhankelijkheid van interbancaire financiering: de Vennootschap moet geen beroep doen op de interbancaire markt om zich te financieren
- een gecontroleerde *loan to deposit*-ratio, wat weerspiegelt dat de toegekende kredieten in belangrijke mate lager zijn dan het totaal van de deposito's van het cliënteel;
- effectenportefeuilles die liquide zijn en gemakkelijk omzetbaar zijn in liquide middelen (beleenbaar bij de ECB of verkoopbaar).

Liquiditeitsbronnen

Het fundingbeleid is gericht op de particuliere cliënt via de uitgifte van zicht-, spaar-, termijnrekeningen en effecten. De deposito's van cliënten vormen het belangrijkste deel van de primaire financieringsbronnen van de bankactiviteiten van de Bankpool.

Deze deposito's kunnen beschouwd worden als bronnen van liquiditeit en als bronnen van liquiditeitsrisico. Betaalrekeningen en spaargelden van particulieren zijn immers direct of op korte termijn opvraagbaar, maar leveren niettemin een belangrijke bijdrage aan de stabiliteit van de financieringsbasis op lange termijn. Deze stabiliteit staat of valt dan ook met het behoud van het vertrouwen van de rekeninghouder in de solvabiliteit, de rendabiliteit en het risicobeheer van de Vennootschap.

De financieringsstructuur van de Vennootschap wordt zo beheerd, dat er een substantiële diversificatie wordt behouden en dat de mate van afhankelijkheid van financiering op de kapitaalmarkten zeer beperkt blijft.

Rapportering naar de toezichthouder

De belangrijke inspanningen die in de loop van de voorbije jaren in het kader van het liquiditeitsbeheer werden geleverd, werden in 2013 verder geconsolideerd. Bijkomend werden de evoluties op het gebied van de nieuwe liquiditeitsrapporteringen en de rapportering van de LCR en NSFR stelselmatig opgevolgd en gerapporteerd aan het Alco.

In het kader van de bestaande liquiditeitsnormen worden stelselmatig de liquide financiële activa en de in- en uitstromen van liquiditeit gerapporteerd aan de toezichthouder.

2.3. Kredietrisico

Algemeen gesteld treedt kredietrisico op wanneer een cliënt of tegenpartij niet meer in staat is aan zijn contractuele verplichtingen te voldoen. Dit kan het gevolg zijn van insolventie van een cliënt of tegenpartij. Dit risico ontstaat zowel bij de traditionele kredietverlening als bij beleggingsactiviteiten (overige rentedragende activa). Bij deze laatste zijn spreadverwijdingen en ratingverlagingen indicatoren voor kredietrisico.

Voor de Vennootschap zijn in essentie twee deelterreinen van belang voor wat kredietrisico betreft: de markt van de hypothecaire kredietverlening aan particulieren enerzijds en de beleggingsportefeuille anderzijds. Het kredietrisicomanagement is dan ook gefocust op deze beide segmenten.

Kredietrisicobeheer

Het beheer van de kredietrisico's binnen de Bankpool wordt geregeld door de beleidslijnen 'Kredietrisicobeleid retail kredieten' (*retailkredietverlening*) en 'Thesaurie & ALM' (overige rentedragende activa). In de beleidslijnen worden de uitgangspunten, regels, richtlijnen en procedures geformuleerd voor het signaleren, meten, goedkeuren en rapporteren van het kredietrisico.

Alle entiteiten en afdelingen van de Bankpool beschikken over adequate meetinstrumenten, richtlijnen en procedures om het kredietrisico te beheren, met inbegrip van een volledig onafhankelijk krediet goedkeuringsproces met vastgestelde limieten voor kredietwaardigheid en toezichtprocedures.

Kredietverlening aan particulieren

De Vennootschap heeft een concentratie in kredietverlening aan particulieren in België en Nederland, meer bepaald de hypothecaire leningen voor particulieren. Dit maakt de Vennootschap gevoelig voor de ontwikkelingen in de huizenmarkt en de terugbetaling capaciteit van de particuliere kredietnemer in België en Nederland.

De Bankpool streeft algemeen een laag risicoprofiel na in zijn kredietverlening. Deze strategische optie wordt onder meer bevestigd in de kredietacceptatievoorwaarden en procedures van de Vennootschap waarvan bedongen zekerheidsstellingen (in hoofdzaak hypothecaire inschrijvingen op panden) een van de basismodaliteiten is, samen met de strategische focus op kredietverlening aan *retail*cliënteel.

Het kredietrisico van de hypotheekportefeuilles blijft vrij stabiel. Het uitstaand bedrag van de portefeuilles stijgt gevoelig door een groeiende productie. Voor België vertaalt zich dat in stabiele achterstandspercentages en lage defaultrates. Voor Nederland is er wel een beperkte stijging in de defaultrates merkbaar, maar nog steeds op zeer lage absolute niveaus.

De risicomodellen voor de Nederlandse kredieten werden vernieuwd. Het open risico van de Nederlandse portefeuille wordt op kwartaalbasis berekend en bestudeerd. De doorgevoerde wettelijke hervormingen omtrent de kredietverlening in Nederland zullen op termijn een bijkomend gunstig effect hebben op de kredietkwaliteit van de Nederlandse hypotheek.

Beleggingsportefeuille

Een nauwgezet en intern verfijnd proces van ratingtoekenning speelt een grote rol in het opvolgingsproces op de kwaliteit van de effectenportefeuille van de Vennootschap. Zo wordt de assetkwaliteit van de verschillende portefeuilledelen van nabij opgevolgd door gebruik te maken van het gemiddelde ratingconcept, op basis van de interne ratings enerzijds en de intern overeengekomen ratingfactoren anderzijds. Het betreft hier de berekening van de APR (*average portfolio rating*) die gebeurt op basis van de interne ratings (of extern afgeleide ratings als geen interne beschikbaar) en een PD-tabel (*probability of default*) in functie van rating en resterende looptijd. Het risicoraamwerk werd verfijnd door een selectieve update van de financiële beleidslijnen. Daarbij blijft een voorzichtige beleggingspolitiek vooropstaan, die dient als een efficiënte eerste verdedigingslijn.

Het beleggingskader blijft gericht op een sterke kwaliteit van de tegenpartijen. In 2013 werd de focus gelegd op een verruiming van het beleggingsspectrum. Alle tegenpartijen werden als onderdeel van een jaarlijks terugkerend proces via een eerstelijnsanalyse, aangevuld door een risicocheck, grondig geanalyseerd en beoordeeld. Iedere bank en corporate die in de portefeuille opgenomen is, krijgt een interne rating toegewezen, conform het binnen Argenta bekrachtigde en geïmplementeerde FIRB-kader (*Foundation Internal Rating Based*-benadering). Op die manier werd aan 160 tegenpartijen een interne rating toegekend. De structuur en de werking van het aanwezige Ratingoverleg werd ook geoptimaliseerd.

Het beleggingskader wordt duidelijk omschreven en gedetailleerd binnen de beleidslijn ALM & Thesaurie met onder meer de onderstaande uitgangspunten:

- Er wordt een landenlimiet gehanteerd, die naast het overheidsrisico, ook het risico van alle tegenpartijen/debiteuren per land meet.
- Er wordt naast de obligatielimit gebruik gemaakt van een afzonderlijke interne limiet voor *repo's*, derivaten en *covered bonds*.
- Tegenpartijlimiten worden niet alleen bepaald op basis van de rating maar ook op basis van hun looptijd.
- ABS en RMBS worden enkel toegelaten onder zeer strikte voorwaarden: 5 % retentie door emittent / initiator; permanente monitoring van onderliggende risicoposities op achterstal, wanbetaling, gekend onderliggende en duidelijk zicht op de structuur: geen RMBS op RMBS / ABS op ABS maar direct onderliggend collateral.

Binnen dit beleidskader wordt ook aandacht besteed aan de uitwerking en toepassing van het limietenkader waarbij de ratio's omtrent landenconcentratie en assetkwaliteit ook een belangrijke rol spelen.

Op het gebied van governance werd de eerstelijnscontrole op en de rapportering over portefeuilletransacties versterkt via een nauwe samenwerking tussen de diverse eerstelijnsdepartementen en Risk.

Zoals voorheen werd ieder kwartaal de beleggingsportefeuille van de Bankpool aan een grondige analyse onderworpen, inclusief risicocheck. Deze analyse vormt de basis van een regelmatige rapportering aan en bespreking binnen het Alco, het directiecomité en de raad van bestuur.

Kredietrisico en Basel II-kapitaalakkoord

De Bankpool heeft een jarenlange ervaring in het toekennen en beheren van hypothecaire kredieten aan *retail*cliënteel, wat resulteerde in een historiek van lage kredietverliezen.

Onder *retail*cliënteel vallen particulieren, zelfstandigen en uitoefenaars van vrije beroepen die hun gewoonlijke verblijfplaats in België (voor de Belgische activiteiten) of Nederland (voor de Nederlandse activiteiten) hebben en die bij de Vennootschap terecht kunnen voor hun normale niet-beroepsmatige kredietbehoeften.

Omwille van deze beleids optie en de vermelde jarenlange ervaring heeft de Bankpool er dan ook voor gekozen om onder het Basel II-kapitaalakkoord zijn kredietverstrekking van hypothecaire leningen, mits niet-materiële uitzonderingen, op basis van interne ratings te laten plaatsvinden en de eigenvermogensvereisten volgens de

(F)IRBmethode te berekenen. Hierbij wordt bij de kredietverstrekking aan iedere lening een rating toegekend. Hiervoor ontwikkelde de Vennootschap, voor zover van toepassing, zelf één of meer modellen.

Onderscheid wordt gemaakt tussen modellen voor PD (kans op wanbetaling) en LGD (verlies bij wanbetaling). Voor de *retail*kredietportefeuilles waar gekozen wordt voor een intern ratingsysteem (IRB of *Internal Rating Based*), werd telkens zowel een PD- als een LGD-model ontwikkeld.

In het PD-model worden kredietdossiers ingedeeld in verschillende ratingklassen, afhankelijk van de via het model berekende falingskans. De indeling van de ratingklassen gebeurt op basis van variabelen met eraan verbonden modaliteiten, die zowel productkenmerken als kenmerken verbonden aan de ontleners betreffen. Iedere ratingklasse heeft een beneden- en een bovengrens voor wat betreft het falingspercentage en krijgt een gemiddeld falingspercentage. De gefaalde dossiers worden in een aparte ratingklasse ondergebracht.

Ook de LGD-pooling gebeurt op basis van een aantal variabelen. Aan iedere LGD-pool wordt een gemiddeld LGD-percentage toegekend. Op die manier wordt ieder uitstaand krediet in portefeuille ondergebracht in een bepaalde LGD-pool en wordt aan dat krediet het gemiddelde LGD-percentage van die pool toegewezen.

Maandelijks wordt de totale *hypothecaire* kredietportefeuille aan de PD- en LGD-modellen aangeboden om er het kapitaalbeslag voor onverwachte verliezen uit af te leiden.

De keuze voor deze IRB-methode had onder meer wijzigingen tot gevolg voor het operationeel kredietrisicobeheer, het autorisatiekader, de prijszetting, de interne opvolging en rapportering, en de verantwoordelijkheden van directiecomités en raden van bestuur.

Vanaf rapporteringstoestand 30 september 2009 wordt de eigen vermogensvereiste voor de *retail*/hypothecaireportefeuilles volgens de IRB-methode berekend. Als gevolg van de overgangsbepalingen van Basel II bepaalt de zogenaamde 80 %-floor (op het volgens de Basel I-principes berekend eigen vermogen) de uiteindelijke eigenvermogensverplichtingen.

Binnen het governance kader en de verdere FIRB-uitrol werden in 2013 de reviews en de stresstesten op de beleggingsportefeuille verder uitgewerkt en op punt gesteld.

Op het gebied van overheden werden in het afgelopen jaar scoringsmodellen geïmplementeerd waardoor ook tegenpartijen overheden interne ratings toegewezen krijgen die relevant zijn binnen het acceptatiekader en ook gehanteerd worden voor monitoring- en beheersdoeleinden. Voor regulatoire kapitaalberekeningen blijft de Vennootschap de gestandaardiseerde benadering toepassen op overheden. Voor bancaire en corporate tegenpartijen is dit de FIRB-benadering.

Bijzondere waardeverminderingen

Op individuele basis kunnen bepaalde bijzondere waardeverminderingen voor kredietverliezen worden aangelegd, wanneer een krediet als gefaald beschouwd wordt, wat betekent dat er objectieve aanwijzingen zijn dat de Vennootschap niet alle verschuldigde bedragen in overeenstemming met de contractuele voorwaarden zal kunnen innen. Het bedrag van de bijzondere waardevermindering is het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde.

In concreto wordt een krediet als gefaald beschouwd wanneer een van de volgende gebeurtenissen heeft plaatsgevonden.

- De Vennootschap acht het onwaarschijnlijk dat de debiteur zijn kredietverplichtingen volledig kan nakomen zonder dat de Vennootschap zal moeten overgaan tot acties zoals het uitwinnen van zekerheden.
- De debiteur is meer dan 90 dagen achterstallig bij het nakomen van een materiële kredietverplichting.

Voor de kredieten die als gefaald worden beschouwd, wordt bijgevolg nagegaan of er bijzondere waardeverminderingen moeten worden aangelegd (hierbij onder andere rekening houdend met de bekomen zekerheden).

Naast de op individuele basis bepaalde bijzondere waardeverminderingen worden er ook collectieve – op portefeuillebasis gebaseerde – waardeverminderingen aangelegd. Deze collectieve waardeverminderingen worden enkel aangelegd voor de portefeuille 'leningen en vorderingen'.

Voor de *retail* hypotheekportefeuille bestaat deze in de vorm van een IBNR (incurred but not reported) voorziening. Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' waardevermindering op leningen wordt verantwoord voor de vorderingen waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd op individuele basis.

Op portefeuillebasis bepaalde bijzondere waardeverminderingen

Voor alle *retail* kredietportefeuilles waarvoor in Basel II-kredietrisicomodellen zijn uitgewerkt worden collectieve IBNR-waardeverminderingen berekend en aangelegd.

Deze 'bestaande maar niet gerapporteerde' waardevermindering op leningen wordt verantwoord voor de hypothecaire vorderingen zonder default status en waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd op individuele basis (*performing loans*).

Deze collectieve beoordeling van bijzondere waardeverminderingen bevat de toepassing van een *loss confirmation period*. Deze *loss confirmation period* staat voor een tijdsinterval (in maanden uitgedrukt) tussen het moment dat de gebeurtenis die de oorzaak is van de bijzondere waardevermindering zich voorgedaan heeft (i.e. een *loss event*) en het moment dat deze geïdentificeerd wordt in de kredietrisicosystemen van de entiteit.

De toepassing van de *loss confirmation period* zorgt er zo voor dat bijzondere waardeverminderingen die zich al wel hebben voorgedaan maar nog niet als dusdanig zijn geïdentificeerd, ook worden meegenomen in de aangelegde waardeverminderingen.

Op basis van de PD worden de portefeuilles opgedeeld in risicoklassen en voor elke risicoklasse wordt nagegaan wat de kans is dat een krediet in deze klasse binnen een bepaalde periode in gebreke komt.

De *loss confirmation period* wordt permanent geëvalueerd en deze werd in 2013 aangepast van 3 naar 6 maanden. Daarnaast wordt er voortaan onder meer rekening gehouden met actuele verliezen in plaats van gemiddelde historische verliezen bij de berekening van de waardevermindering (*point in time* PD in plaats van een gemiddelde PD) en een 10 % LGD-floer.

Naast de IBNR-voorziening wordt er ten slotte ook een waardevermindering voor collectief beoordeelde financiële activa aangelegd. Deze op portefeuillebasis aangelegde waardevermindering wordt enkel opgebouwd voor een MBS-portefeuille die onder de leningen en vorderingen geïdentificeerd zijn.

Zekerheden

Bij het toestaan van hypothecaire leningen worden altijd persoonlijke of zakelijke zekerheden gevraagd. Hoe lager de kredietwaardigheid van een kredietnemer, hoe meer waarborg die cliënt zal moeten geven. In het kader van het uitwinningbeleid komt het sporadisch voor dat bepaalde zekerheden verworven worden en op de balans terecht komen.

Voor deze zekerheden (*in casu* de panden waarop een hypothecaire inschrijving of volmacht gevestigd is) vinden individuele nieuwe schattingen plaats als de dossiers waaraan de zekerheden verbonden waren als gefaald (zie definitie van gefaald bij de bovenstaande beschrijving van de bijzondere waardeverminderingen) beschouwd worden. Alle zakelijke zekerheden worden periodiek via een statistische methode herschat.

Uitwinningsbeleid

Als alle andere middelen zijn uitgeoefend om een krediet in falig financieel af te handelen, wordt er (waar er een pand aanwezig is) overgegaan tot een onderhandse of openbare verkoop.

De conservatieve kredietpolitiek en het strikte omkaderingsbeleid hadden tot gevolg dat de kredietverliezen binnen de diverse activiteitsdomeinen van de Vennootschap laag waren in de voorbije jaren.

Forbearance

De ESMA (*European Securities and Markets Authority*) vraagt de financiële instellingen om toelichtingen te geven over de toegestane herfinancieringen en verlenging van de looptijden bij kredieten. Het gaat hier over herfinancieringen en verlengingen in het kader van betalingsachterstanden.

Als er rekening wordt gehouden met de interne definitie van *forbearance* zijnde een geschreven aanpassing in de *terms and conditions* van de leningcontracten, is er geen *forbearance* bij de Vennootschap.

Er zijn slechts zeer sporadisch aanpassingen van de leningcontracten. En als zich dit voordoet krijgen deze kredieten normaliter altijd de status default zodat er stelselmatig de nodige waardeverminderingen voor deze dossiers worden aangelegd.

Concentratie van kredietrisico.

Deze concentratie kan bestaan uit verschillende elementen waaronder enerzijds een concentratie in kredietverlening aan een individuele tegenpartij of een groep van onderling gerelateerde tegenpartijen (*single name*-concentratie of wederpartijconcentratie).

Anderzijds kan er ook een concentratie in kredietverlening zijn via een ongelijkmatige verdeling over sectoren of landen / regio's (sectorconcentratie).

Dit laatste risico kan ontstaan wegens significante risicoposities op groepen van tegenpartijen waarvan de kans op wanbetaling gedreven wordt door gemeenschappelijke onderliggende factoren.

In de beleidslijn kredietrisicobeheer worden limieten opgenomen met betrekking tot het concentratierisico. Deze limieten worden stelselmatig opgevolgd en gerapporteerd.

Een van deze limieten heeft betrekking op de maximale *exposure* per tegenpartij in de *retail*kredietverlening en stelt dat deze maximale *exposure* op 1 *retail*tegenpartij nooit groter mag zijn dan 1 miljoen euro.

Worden toch hogere kredieten toegestaan, dan kan dit enkel mits uitdrukkelijke beslissing van het kredietcomité en het directiecomité.

Mogelijke concentratierisico's die resulteren uit de aanwezigheid in slechts twee hypotheekmarkten (namelijk België en Nederland) worden getemperd door een beperking van het kredietrisico per individueel dossier, en door een strikte opvolging van de evoluties in de Nederlandse en Belgische hypotheek- en residentiële vastgoedmarkten.

Hiernaast wordt er ook gezorgd voor een spreiding van de risico's door een groot aantal leningen voor een beperkt bedrag, gespreid over België en Nederland (ook regionaal) toe te staan. Door de spreiding in de tijd van de

kredietverlening (iedere week / maand worden er wel kredieten toegestaan) worden de risico's getemperd (in zowel hoog- als laagconjunctuur worden immers kredieten toegestaan).

Ten slotte kan 'effectisering' naast een funding- en liquiditeitstool ook gebruikt worden om het risicovolume van de kredieten en dus de mate van concentratie te sturen. De uitgevoerde effectiseringstransacties hadden beide betrekking op de Nederlandse hypotheekkredieten.

De basis voor de kwantitatieve beoordeling van het concentratierisico vormt de analyse van de portefeuillesamenstelling (balans) naar economische sectoren (overheden – openbare besturen, kredietinstellingen, overige leningen waaronder bedrijfsobligaties, hypothecaire kredietverlening, andere *retail* kredietverlening) en landen. De eerder vermelde beleidslijn Thesaurie & ALM bepaalt in welke obligaties er met welke ratings mag belegd worden. De ratings van alle rentedragende vastrentende effecten worden nadien stelselmatig opgevolgd. Als na de aankoop de rating van een obligatie daalt onder de vooropgestelde minimum ratingvereiste, worden de betrokken obligaties opnieuw besproken in het Alco en het ratingoverleg (RO).

Het Alco en bijgevolg ook het directiecomité van de Vennootschap moeten zich hierbij uitdrukkelijk uitspreken over het al dan niet behouden van de positie.

2.4. Operationeel risico

Algemene toelichting

Alle ondernemingen die activiteiten uitoefenen, hebben te maken met een operationeel risico. Financiële instellingen zijn daarop geen uitzondering.

De activiteiten van de Vennootschap zijn afhankelijk van het vermogen om een erg groot aantal transacties efficiënt, nauwkeurig en in overeenstemming met de beleidslijnen (*policies*) en wet- en regelgeving te verwerken. Potentiële operationele risico's slaan onder meer op een schending van de witwasbepalingen, van vertrouwelijkheidsverplichtingen en de uitvoering van niet-toegelaten transacties.

Operationele risico's en verliezen treden op als gevolg van tekortschietende of falende interne processen (zoals processen die niet afgestemd zijn op de wettelijke voorschriften), mensen (zoals fraude, fouten van werknemers) en systemen (zoals systeemuitval) of als gevolg van externe gebeurtenissen (zoals natuurrampen, cybercriminaliteit of defecten van externe systemen, zoals die van de leveranciers of tegenpartijen van de Argenta Groep). De impact kan bestaan uit financiële en / of reputatieschade.

De Vennootschap heeft een relatief beperkt aantal producten en diensten, wat het operationeel risico beperkt kan houden. Algemeen wordt echter aangenomen dat operationele risico's in de bedrijven gaandeweg toenemen. Dit is onder meer toe te schrijven aan de snel wijzigende technologische omgeving, de toenemende complexiteit en toename van producten en ook aan de algemene trend van uitbesteding van niet-kernactiviteiten.

Hoewel de Vennootschap maatregelen heeft genomen om de risico's te beheersen en eventuele verliezen te beperken en daarnaast aanzienlijke middelen uittrekt voor de ontwikkeling van efficiënte procedures en de opleiding van personeel, is het niet mogelijk procedures te implementeren waarmee men al deze operationele risico's op een efficiënte manier kan uitsluiten.

Jaarlijks wordt een zeer uitgebreid intern controlerapport opgesteld dat overgemaakt wordt aan de raad van bestuur en de NBB. In dit verslag worden de aanwezige beheersmaatregelen beoordeeld op hun adequaatheid en hun effectiviteit.

Het Operationeel risicobeleid

Het ORCo (Operationeel Risicocomite) is vast onderdeel van het GRC (Groepsriskcomité). Het wordt op kwartaalbasis georganiseerd. In 2013 werd de risicoappetijt voor operationeel risico verder uitgewerkt.

Elke twee jaar moet iedere directie haar operationele risico's identificeren, beoordelen en waar nodig ook actie ondernemen om ze te beperken. Deze RCSA's (risico-en-controle-self-assessments) maken een groot deel uit van de jaarplanning.

In 2013 werden de per directie aangeduide contactpersonen verder betrokken bij het beheer van operationele risico's, door te fungeren als aanspreekpunt op het gebied van operationeel risicobeheer voor hun directie en hen op te leiden in de verschillende aspecten van operationeel risicobeheer.

Op het gebied van *Business Continuity Management* werd de BCM-procedure volledig herzien en uitgewerkt in flowcharts. Daarnaast werden de verschillende uitwijkbrochures samengebundeld tot één allesomvattend document.

In het kader van informatiebeveiliging werd de gedragscode betreffende informatiebeveiliging volledig herzien en uitgebreid en voorgedragen op de personeelvergadering. Tenslotte werd de nieuwe maturiteitsmatrix voor interne controle vanuit operationeel risicobeheer geïnitieerd en geïmplementeerd.

De risicoscoring binnen het audituniversum gebeurt op parameters, waaronder de maturiteit van de interne controle en de al dan niet aanwezigheid van RCSA's.

Beheersing van het ICT-risico

Doordat de bedrijfsactiviteiten van de Vennootschap sterk afhankelijk zijn van ICT, bestaat een belangrijk deel van de operationele risico's uit ICT-risico's. Tekortkomingen op ICT-gebied kunnen resulteren in een significante bedreiging voor de kritische bedrijfsprocessen en de dienstverlening aan de klanten en kantoorhouders.

Om dit risico te reduceren, zijn een aantal beheersingsmaatregelen ingericht. Dit betreft maatregelen op het gebied van organisatie en beleid, incident- en probleemmanagement, test- en veranderingsmanagement en -beheer.

Operationeel risico en Basel II-kapitaalakkoord

De Vennootschap gebruikt de standaardmethode voor het berekenen van de vereiste voor het operationeel risico. In de ICAAP-benadering wordt dit verder aangevuld door middel van scenario's.

2.5. Andere risico's

Zonder exhaustief te willen zijn, werden onder deze paragraaf nog enkele andere risico's opgenomen.

2.5.1. Strategisch risico

Het strategisch risico, waaraan de Vennootschap blootgesteld is, is het risico op beïnvloeding van de huidige en toekomstige winsten en kapitaal door slechte beleids- of operationele beslissingen, slechte implementatie van beslissingen of gebrek aan aanpasbaarheid (*responsiveness*) aan veranderende marktomstandigheden (zowel commercieel als financieel).

Om de strategische doelen, zoals bepaald in de *businessstrategie*, te bereiken stelt de Vennootschap middelen ter beschikking (onder meer communicatiekanalen, systemen, mensen, netwerken, managerstijd en -capaciteiten).

De uiteindelijke realisatie van de *businessstrategie* hangt af van de adequaatheid van de ter beschikking gestelde middelen en van de manier waarop deze middelen worden ingezet. Ze wordt permanent geëvalueerd.

2.5.2. Businessrisico

Het *businessrisico* is het risico dat de huidige en toekomstige winsten en kapitaal beïnvloed worden door veranderingen in *businessvolumes*, of door veranderingen in marges en kosten; beide veroorzaakt door veranderende marktomstandigheden of door de onmogelijkheid om er als organisatie op in te spelen. Nog wordt onder dit risico verstaan: een slechte diversificatie van de winsten (*earnings*) of de onmogelijkheid om een voldoende en degelijk niveau van winstgevendheid te bewaren.

Om het *businessrisico* waaraan de Vennootschap blootgesteld is, te diversifiëren, heeft de Argenta Groep, naast haar klassieke activiteiten, een strategische keuze gemaakt voor de verkoop van producten die *fee income* genereren. Deze vierde activiteitenpijler, Beleggen, moet naast de pijlers Verzekeren, Lenen en Sparen & betalen een grotere diversificatie van de gegenereerde winst tot stand brengen. Belangrijk hierbij is ook de aandacht die er geschonken wordt aan de cross-selling om zoveel mogelijk cliënten in meerdere pijlers te werven.

Met betrekking tot de winstgevendheid van de producten van de Bankpool wordt bij de prijszetting rekening gehouden met *funds transfer pricing* om de winstbijdrage per product te bepalen.

2.5.3. Reputatierisico

Het reputatierisico is het risico op schade (verlies) door het verslechteren van de reputatie of standing veroorzaakt door een negatieve perceptie van het imago van de organisatie bij zijn cliënten, tegenpartijen, aandeelhouders en/of regulerende instanties.

Het is een *second order risk*, een risico dat voortvloeit uit een ander risico, maar dat wel een eigen impact heeft. De Vennootschap beschouwt dit risico als een verticaal risico, als een risico dat alle andere risico's doorkruist. Door het opvolgen en beheren van de andere risico's wordt het reputatierisico ook beheerd.

2.5.4. Externe dienstverleners

De Vennootschap is blootgesteld aan het risico van beëindiging van belangrijke overeenkomsten met externe dienstverleners. Een dergelijke beëindiging kan leiden tot discontinuïteit of vertraging van belangrijke bedrijfsprocessen waartegen de Vennootschap zich zo veel als mogelijk indekt door middel van adequaat bedrijfscontinuïteitsbeleid en transitiebepalingen in de betreffende overeenkomsten.

2.5.5. Risico's verbonden aan wijzigingen in de wet- en regelgeving

Op alle plaatsen waar de Vennootschap actief is, is zij onderworpen aan de wetten, voorschriften, administratieve maatregelen en beleidsvoorschriften over financiële dienstverlening. Wijzigingen op het vlak van het toezicht en de regelgeving kunnen de activiteiten, aangeboden producten en diensten en de waarde van de activa van de Argenta Groep aantasten.

Hoewel de Vennootschap nauw samenwerkt met de toezichthouders en voortdurend toeziet op de situatie en toekomstige wijzigingen van de regelgeving, kunnen het fiscaal beleid en andere beleidsterreinen onvoorspelbaar zijn en vallen zij niet onder zijn controle.

Zo wordt er momenteel overleg gepleegd om een fiscale ruling met Nederland op het vlak van vennootschapsbelasting te bekomen.

Daarnaast veroordeelde het hof van beroep van Antwerpen op 15 mei 2012 de fiscale overheid tot de terugbetaling van beurs- en afleveringstaks voor de periode 15 juli 2002 - 15 juli 2004. Op deze uitspraak werd geen cassatie voorziening ingesteld waardoor dit arrest definitief werd in 2013. Gezien er nog onduidelijkheid is over het daadwerkelijk door de Staat verschuldigd bedrag, werd dit nog niet in de balans van Argenta Spaarbank opgenomen.

Ook de eigenvermogensvereisten van kredietinstellingen zijn het voorwerp van wetgevende ontwikkelingen, de zogeheten Basel III-normen, die een impact hebben op de Vennootschap.

Het grote aantal en complexiteit van de rapportageverplichtingen aan de markt, overheden en toezichthouders veroorzaakt een toegenomen 'financieel rapportagerisico'. Door versterkingen op de respectievelijke afdelingen en verdere automatiseringstrajecten wordt hiervoor het nodige gedaan.

3. Toelichtingen bij het eigen vermogen

3.1. Bestanddelen en kenmerken van de eigenvermogensposten

In deze paragraaf worden de posten van het eigen vermogen van de Bankpool toegelicht. Deze eigenvermogensposten vormen de basis voor de berekening van het nuttig eigen vermogen onder de Basel II-reglementering.

Tabel 3 (a): Overzicht eigenvermogensposten en haar bestanddelen per einde jaar

Overzicht samenstelling IFRS eigen vermogen	31/12/2012	31/12/2013
Volstort kapitaal	459.105.400	518.246.650
Herwaarderingsmeerwaarde voor verkoop beschikbare activa	215.849.450	132.452.018
Reserves	545.814.654	568.990.611
Resultaten lopende jaar	82.317.207	174.974.622
Kasstroomafdekking	-8.002.062	-6.636.672
Eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders	1.295.084.649	1.388.027.229
Minderheidsbelangen	79.260	79.518
	1.295.163.909	1.388.106.747

Bestanddeel 'volstort aandelenkapitaal'

Het volstort aandelenkapitaal, vertegenwoordigd door 168.975 aandelen (zonder vermelding van nominale waarde), bedraagt 518.246.650 euro (459.105.400 euro per 31 december 2012). De stijging is het gevolg van een kapitaalverhoging van 59.141.250 euro die op 17 december 2013 plaatsvond. Deze kapitaalverhoging vond plaats zonder uitgifte van nieuwe aandelen en werd onderschreven door de huidige aandeelhouders (nadat deze in december een tussentijdse dividenduitkering voor hetzelfde bedrag hadden ontvangen van de Vennootschap).

Bestanddeel 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'

De 'voor verkoop beschikbare financiële activa' (AFS-portefeuille (*Available For Sale*)) worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij alle schommelingen van de reële waarde opgenomen worden op een aparte lijn van het eigen vermogen tot realisatie van de activa of tot het moment dat zich een bijzondere waardevermindering voordoet.

De vermelde schommelingen in reële waarde zijn terug te vinden in het eigen vermogen bij de post 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'. Deze reserve evolueerde van 215.849.450 euro per 31 december 2012 naar 132.452.018 euro per 31 december 2013.

Tabel 3 (b) : Detaillering herwaarderingsreserve

Detaillering herwaarderingsreserve	31/12/2012	31/12/2013
Totale latente meer- en minwaarden vastrentende effecten	433.685.971	260.153.385
Opgenomen micro hedges	-87.832.873	-43.141.251
Totale latente belastingen op de vastrentende effecten	-117.550.787	-73.760.421
Latente meer- en minwaarden op niet vastrentende effecten	503.066	338
Aandeel minderheidsbelangen	-241	0
Latente minderwaarde na belastingen van geherclassificeerde activa	-12.955.686	-10.800.033
Totaal herwaarderingsreserve	215.849.450	132.452.018

Per einde 2013 waren er voor belastingen en inclusief minderheidsbelangen per saldo voor 260.153.385 euro latente meerwaarden op de vastrentende effecten en voor 338 euro latente meerwaarden op de niet-vastrentende effecten.

Na de verwerking van de latente belastingen (73.670.421 euro) op de vastrentende AFS-portefeuille, de overboeking van de positieve marktwaarde van de vastrentende effecten die in micro hedges werden aangemerkt als afgedekte positie (43.141.251 euro) en een bevroren negatieve AFS-reserve van geherclassificeerde activa (10.800.033 euro) verkrijgen we een netto positief bedrag van 132.452.018 euro op de afzonderlijke lijn 'herwaarderingsreserve voor verkoop beschikbare financiële activa'.

Bestanddeel 'reserves (met inbegrip van ingehouden winsten)'

Onder deze post zijn onder meer de statutaire reserves van de Vennootschap terug te vinden, en ook de ingehouden winsten van voorgaande jaren.

Bestanddeel 'baten uit het lopende jaar'

Onder deze post wordt het resultaat van het lopende boekjaar verwerkt.

Bestanddeel 'kasstroomafdekking'

In 2012 werd een renteswap van notioneel 100 miljoen euro aangegaan die volgens de IFRS hedge accounting-principes als *cash flow hedge* (kasstroomafdekking) verwerkt werd.

Per 31 december 2013 had de betrokken swap een negatieve marktwaarde van 8.848.894 euro en na verrekening van een latente belastingvordering van 2.212.223 euro stond er een bedrag van 6.636.671 euro op de lijn 'kasstroomafdekking' in het eigen vermogen.

Bestanddeel 'minderheidsbelang'

Onder deze post worden de 'reserve uit herwaardering en waarderingsverschillen' en 'overige eigenvermogensbestanddelen' van de minderheidsbelangen verwerkt. De minderheidsbelangen bij de Vennootschap hadden in 2013 betrekking op de aandelen van haar dochtervennootschap Argentabank Luxembourg S.A. (hierna ABL) die niet in het bezit zijn van de Vennootschap.

Verder is bij de minderheidsbelangen het volledige kapitaal (18.000 euro) van de SPV Green Apple terug te vinden. Hoewel er geen kapitaalband is met de Vennootschap, werd deze vennootschap omwille van de IFRS-regels (SIC 12) wel mee geconsolideerd.

3.2. Het voor reglementaire doeleinden nuttig eigen vermogen

Mede op basis van bovenstaande bestanddelen wordt het voor reglementaire doeleinden nuttig eigen vermogen samengesteld. Het nuttig eigen vermogen kan hierbij bestaan uit Tier I, Tier II of Tier III-kapitaal.

Het Tier I-kapitaal wordt hierbij als sterkste geclassificeerd aangezien het vooral uit eigen vermogen en ingehouden winsten bestaat. Onderstaand overzicht geeft dit nuttig eigen vermogen per 31 december 2012 en 31 december 2013 weer.

Tabel 4: Overzicht samenstelling nuttig eigen vermogen per einde jaar

Samenstelling gereguleerd nuttig eigen vermogen	31/12/2012	31/12/2013
Eigen vermogen <i>sensu stricto</i>	1.106.745.985	1.277.842.335
Totaal aanvullende bestanddelen	330.160.818	289.276.590
eerste deel aanvullende bestanddelen	13.425.585	12.572.987
achtergestelde leningen	316.735.233	276.703.603
Totaal nuttig eigen vermogen	1.436.906.803	1.567.118.925

Het nuttig eigen vermogen bestaat uit twee bestanddelen: het eigen vermogen *sensu stricto* en de aanvullende bestanddelen van het eigen vermogen.

Tabel 5: Overzicht van het eigen vermogen *sensu stricto* per einde jaar

Eigen vermogen <i>sensu stricto</i>	31 december 2012	31 december 2013
- Gestort kapitaal	455.260.414	514.401.664
- Reserves	535.245.389	558.865.948
- Baten uit het lopende boekjaar	82.317.207	174.974.622
- Minderheidsbelangen	79.018	79.518
- Begrensde innovatieve instrumenten	70.000.000	69.300.000
- Immateriële vaste activa	-36.156.043	-39.779.417
Totaal eigen vermogen <i>sensu stricto</i>	1.106.745.985	1.277.842.335

Per 31 december 2013 bedraagt de post 'gestort kapitaal' in deze berekening 514.401.664 euro, wat verkregen wordt door van het gestort kapitaal een bedrag van 3.844.986 euro af te trekken.

Deze 3.844.986 euro vertegenwoordigt het niet-afschrijfbaar gedeelte van (in het verleden) in Bgaap aangelegde herwaarderingsmeerwaarden voor materiële vaste activa.

Per 31 december 2012 bedroeg de post 'reserves' 558.865.948 euro.

Voor de berekening van het eigen vermogen mogen de instellingen de winst van het boekjaar 'na aftrek van alle voorzienen en dividenden' opnemen. De post 'baten (resultaat) uit het lopende boekjaar' per 31 december 2013 betreft echter louter de winst van het boekjaar, aangezien er geen bijkomende dividenuitkering over het boekjaar 2013 wordt gepland.

Per 31 december 2013 bedraagt de post 'minderheidsbelangen' 79.518 euro.

De post 'begrensdde innovatieve instrumenten' bestaat uit het nog uitstaande kapitaal van de in 2006 uitgegeven Tier I-lening van 100 miljoen euro (Argenta Spaarbank N.V. *Deeply Subordinated Perpetual Callable EUR Fixed to Floating Rate Notes*).

Eind september 2012 werd door de Vennootschap (met akkoord van de toezichthouder) 30 miljoen euro ingekocht en vernietigd van deze obligatie. In 2013 werd nog eens voor 700.000 euro ingekocht zodat er per 31 december 2013 nog een nominaal uitstaande Tier I-lening van 69,3 miljoen euro is.

Deze Tier I-lening is genoteerd op de Luxemburgse beurs (ISIN-code BE09321174444) en heeft volgende kenmerken:

- resterende nominaal bedrag van nog 70.000.000 euro;
- uitgifte datum 31 oktober 2006;
- eerste call datum 31 oktober 2016;
- call optie: de uitgever heeft het recht om het effect tegen nominale waarde terug te betalen op 31 oktober 2016 en op elke volgende coupondatum; en
- coupon: vaste rente van 5,855 % tot 31 oktober 2016 en nadien een variabele rente van 3 maand Euribor + 275 bp.

De post 'immateriële vaste activa' van 39.779.417 euro wordt ook van het eigen vermogen *sensu stricto* afgetrokken en bestaat uit de categorie 'immateriële vaste activa' zoals terug te vinden op de actiefzijde van de geconsolideerde balans.

Toelichting Basel III – toename eisen voor Tier I-kapitaal

Onder de nieuwe richtlijnen worden strengere eisen aan kapitaalinstrumenten gesteld om mee te tellen als Tier I nuttig eigen vermogen. De vermelde Tier I-lening van de Vennootschap voldoet niet aan alle voorwaarden om als Basel III Tier I-kapitaal erkend te kunnen worden.

Het bedrag van het resterende uitstaande kapitaal zal dan ook vanaf de inwerkingtreding van Basel III (en dit tot de call datum) geleidelijk uitgefaseerd worden met 10 % per jaar.

Tabel 6: Overzicht van het aanvullend eigen vermogen per einde jaar

Aanvullend eigen vermogen	31 december 2012	31 december 2013
Aanvullend kern eigen vermogen	13.425.585	12.572.987
- Reserve uit de herwaarderingen AFS EV-instrumenten	452.759	304
- Herwaarderingsreserve materiële activa	12.972.826	12.572.683
Bijkomend aanvullend eigen vermogen	316.735.233	276.703.603
Totaal aanvullend eigen vermogen	330.160.818	289.276.590

De post 'reserve uit de herwaarderingen AFS eigen vermogensinstrumenten' betreft 90 % van de niet-gerealiseerde meerwaarden op de aanwezige portefeuille eigenvermogensinstrumenten. Aangezien er nog maar een zeer beperkte portefeuille individuele aandelen is, is het bedrag ook zeer beperkt.

Het bedrag van 12.572.683 euro wordt verkregen door eerst de in het verleden in Bgaap aangelegde herwaarderingsmeerwaarden voor gebouwen van 10.124.662 euro te verhogen met de uitgevoerde aanpassing bij het gestort kapitaal (zijnde 3.844.986 euro). Het berekende totaal van 13.969.648 euro (10.124.662 euro + 3.844.986 euro) moet dan nog vermenigvuldigd worden met 90 %.

Het bijkomend aanvullend eigen vermogen bedraagt 276.703.603 euro per 31 december 2013 en bestaat volledig uit achtergestelde leningen. Voor maximaal 50 % van het eigen vermogen *sensu stricto* mogen er (mits naleving van de in de eigenvermogensreglementering gestelde voorwaarden) 'achtergestelde leningen' als bijkomend aanvullend eigen vermogen gebruikt worden in Basel II.

In 2013 werden er nog voor 43.478.691 euro achtergestelde leningen verkocht aan particuliere beleggers. Het totaalbedrag aan uitgegeven nog lopende achtergestelde leningen bedroeg hierbij 432.762.113 euro per 31 december 2013.

Toelichting Basel III – toename eisen voor Tier II-kapitaal

Onder de nieuwe richtlijnen worden strengere eisen aan kapitaalinstrumenten gesteld om mee te tellen als Tier II nuttig eigen vermogen. De in 2012 en 2013 uitgegeven Tier II achtergestelde leningen voldoen niet aan alle voorwaarden om als Basel III Tier II-kapitaal erkend te kunnen worden. Ze zullen dus vanaf de start van Basel III in totaliteit niet meer gebruikt kunnen worden.

Het bruikbaar kapitaal van de achtergestelde leningen (die uitgegeven werden voor 2012) zal geleidelijk uitgefaseerd worden met 10 % per jaar.

3.3. Reconciliatie tussen het IFRS eigen vermogen en het nuttig eigen vermogen

De vertrekbasis om op geconsolideerd niveau te komen tot het nuttig eigen vermogen is het IFRS eigen vermogen zoals opgenomen in de IFRS-balans.

In onderstaande tabel is de reconciliatie van het boekhoudkundig IFRS eigen vermogen naar het nuttig Tier 1 *sensu stricto* eigen vermogen terug te vinden.

Tabel 7: Overzicht van IFRS eigen vermogen naar nuttig eigen vermogen

Reconciliatie nuttig eigen vermogen	31/12/2012	31/12/2013
- Eigen vermogen toewijsbaar aan aandeelhouders	1.295.084.649	1.388.027.229
- Minderheidsbelangen	79.260	79.518
Totaal eigen vermogen	1.295.163.909	1.388.106.747
Prudentiële filters		
- Immateriële vaste activa	-36.156.043	-39.779.417
- Latente waarden 'voor verkoop beschikbare' activa	-215.849.450	-132.452.018
- Kasstroomafdekking	8.002.062	6.636.671
Toevoeging Tier 1-lening	70.000.000	69.300.000
Verschuiving naar Tier 2 eigen vermogen	-14.414.493	-13.969.648
Totaal nuttig eigen vermogen <i>sensu stricto</i>	1.106.745.985	1.277.842.335

Vertrekkend van een eigen vermogen toewijsbaar aan de aandeelhouders van 1.388.027.229 euro en minderheidsbelangen van 79.518 euro werd er een totaal nuttig eigen vermogen *sensu stricto* bekomen van 1.277.842.335 euro per einde 2013.

De toegepaste prudentiële filters op het eigen vermogen volgens de IFRS-normen bestaan uit de aftrek van de immateriële vaste activa (van 39.779.417 euro), het verwijderen van de latente waarden op de 'voor verkoop beschikbare activa' (van 132.452.018 euro) en het verwijderen van de impact van de kasstroomafdekking (6.636.671 euro).

Daarnaast is er de toevoeging van het bruikbaar gedeelte van de uitgegeven eeuwigdurende lening van nog nominaal 69,3 miljoen euro en een verschuiving naar het Tier 2 eigen vermogen van de reeds besproken herwaarderingsmeerwaarden (van 13.969.648 euro).

4. Reglementaire kapitaalvereisten

In dit hoofdstuk worden de minimum kapitaalvereisten van de Vennootschap weergegeven op basis van de in Basel II pijler 1 vermelde risico's (zijnde het kredietrisico, het marktrisico en het operationeel risico). De Vennootschap paste in Basel II tot en met 30 juni 2009 de standaardbenadering toe bij deze berekeningen. Vanaf 30 september 2009 verkreeg zij de voorwaardelijke goedkeuring om de (F)IRB-methode toe te passen voor haar hypothecaire *retail*portefeuilles.

Vanaf 30 juni 2012 past zij ook de (F)IRB-methode toe voor de 'risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties'.

Onderstaande tabel geeft het totaal gewogen risicovolume *Risk Weighted Assets* (hierna RWA) en de eigenvermogensvereiste per 31 december 2013 volgens Basel II weer.

Tabel 8 (a): Totaal gewogen risicovolume en eigenvermogensvereiste per 31 december 2013

Gegevens per 31/12/2013	Basel II RWA	Eigenvermogensvereiste
Centrale overheden of centrale banken	62.700.175	5.016.014
Regionale en lokale overheden	26.058.788	2.084.703
Publiekrechtelijke entiteiten	0	0
Instellingen	144.616.187	11.569.295
Ondernemingen	30.157.350	2.412.588
<i>Retail</i> cliënteel	125.743.275	10.059.462
Gedekt door onroerend goed	131.686.800	10.534.944
Achterstallige risicoposities	5.312.500	425.000
Gedekte obligaties	0	0
Instellingen voor collectieve belegging	0	0
Overige posten	225.613.162	18.049.053
Effectiseringsposities	0	0
Totaal kredietrisico STA	751.888.237	60.151.059
Instellingen	445.322.918	35.625.833
Ondernemingen	221.398.894	17.711.912
Gedekte obligaties	19.665.036	1.573.203
Gedekt door onroerend goed	2.125.206.354	170.016.508
Effectiseringsposities	329.053.077	26.324.246
Totaal kredietrisico IRB	3.140.646.279	251.251.702
5 % add-on voor Belgische hypothecaire leningen	432.264.873	34.581.190
Marktrisico	0	0
Operationeel risico	473.781.287	37.902.503
Totaal per einde 2013	4.798.580.676	383.886.454

Ten gevolge van de bepalingen in Basel II met betrekking tot de overgang van het gebruik van de standaardbenadering naar het gebruik van de IRB-benadering moet de Vennootschap in 2013 bij de berekening van haar eigenvermogensvereiste rekening houden met een floor.

Deze floor bedraagt (conform de vorige jaren) 80 % en wordt toegepast op het volgens de Basel I-normen berekende vereist nuttig eigen vermogen. De Basel I RWA-berekeningen vormen hierdoor terug de basis voor de eigen vermogensvereisten.

In het onderstaande overzicht is de toetsing van de belangrijkste vereisten terug te vinden, berekend volgens de respectievelijke van toepassing zijnde Basel II pijler 1-regelgeving.

Tabel 8 (b): Eigen vermogensvereisten per einde jaar

	31 december 2012	31 december 2013
Tier 1 (sensu stricto) eigen vermogen	1.106.745.985	1.277.842.335
minus Tier 1-lening	-70.000.000	-69.300.000
Core Tier 1 eigen vermogen	1.036.745.985	1.208.542.335
<hr/>		
Totaal van het nuttig eigen vermogen voor de dekking van de eigenvermogensvereisten	1.436.906.803	1.567.118.925
<hr/>		
Vereiste op basis van de vaste activa	34.653.431	36.011.604
Algemene solvabiliteitscoëfficiënt	651.364.460	609.001.622
<hr/>		
Toepassing floor IRB overgangperiode	80 % regel	80 % regel
Totaal vereiste na toepassing floor op Basel I	540.507.993	578.504.366
<hr/>		
Core Tier 1-ratio	15,34 %	16,71 %
Tier 1-ratio	16,38 %	17,67 %
Solvabiliteitsratio	21,27 %	21,64 %

De berekeningen houden rekening met de specifieke Basel II-regels voor de berekening van gewogen risico's waarvoor de Vennootschap op dat moment een goedkeuring heeft gekregen.

Bij de berekeningen per 31 december 2013 maakt de Vennootschap gebruik van de (F)IRB-methode voor de *retail*/hypotheekportefeuilles, MBS-portefeuille, ABS-portefeuille, ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties, en de standaardmethode STA voor de overige *exposures*.

Ten gevolge van de Basel II-bepalingen die gelden bij de overgang van de STA naar de IRB-methode moet het nuttig eigen vermogen minimaal 80 % bedragen van het volgens de Basel I-principes berekende vereiste eigen vermogen. Het vereiste eigen vermogen per 31 december 2012 bedraagt dan ook 578.504.366 euro (80 % van 723.130.458 euro).

De Cooke-ratio van 21,64 % per 31 december 2013 wordt bekomen door het nuttig eigen vermogen (1.567.118.925 euro per 31 december 2013) te delen door het berekende gewogen risicovolume (7.231.304.575 euro per 31 december 2013).

De core Tier 1-ratio (CET – *Common Equity* Tier 1) is intussen de belangrijkste ratio geworden. Bij deze berekening wordt rekening gehouden met het core Tier 1 eigen vermogen in plaats van het totaal eigen vermogen. Het core Tier 1 eigen vermogen bij de Vennootschap wordt bekomen door het bedrag van de eeuwigdurende lening (zijnde de 69,3 miljoen euro) niet mee te tellen als nuttig eigen vermogen voor deze ratio. De Core Tier 1-ratio bedraagt 16,71 % per 31 december 2013.

Het totaal gereguleerd nuttig eigen vermogen was per 31 december 2013 groter dan elk van de drie vermelde vereisten, zodat de Vennootschap volledig voldeed aan alle eigenvermogensvereisten.

Toelichting Basel III – toename kapitaalvereiste en anticyclische kapitaalbuffer

Het pakket hervormingen houdt ondermeer een geleidelijke verhoging in van de minimale kernkapitaalvereiste (core Tier 1) van 2 % naar 4,5 %. De Vennootschap voldoet al ruimschoots aan deze vereiste.

Daarnaast zal er bovenop de norm van 4,5 % een anticyclische buffer komen (*capital conservation buffer*). In tijden van hoogconjunctuur zal deze maximaal 2,5 % moeten bedragen. Het uitgangspunt is om extra kapitaal te reserveren in tijden van financiële voorspoed.

In tijden van financiële stress heeft de instelling de mogelijkheid om op dit kapitaal in te teren. Voorwaarde daarbij is dat de instelling dan geen dividend aan de aandeelhouders mag uitkeren.

Aan al deze nieuwe normen wordt nu al voldaan vermits de core Tier 1 ratio 16,71 % bedraagt per 31 december 2013.

4.1. Eigenvermogensvereiste voor het kredietrisico

De berekeningen werden tot en met 30 juni 2009 gedaan en gerapporteerd volgens de Basel II-standaardmethode. Vanaf 30 september 2009 kreeg de Vennootschap de voorwaardelijke goedkeuring om de (F)IRB-methode toe te passen voor haar *retail*kredietportefeuilles en vanaf 30 juni 2012 de voorwaardelijke goedkeuring voor (F)IRB voor banken en corporates.

Ten gevolge van de overgangsbepalingen (floor van 80 % op de volgens Basel I-normen berekend vereist eigen vermogen) zijn de berekeningen van Basel I terug de belangrijkste voor de Vennootschap.

De eigenvermogensvereisten voor kredietrisico worden berekend volgens volgende methode:

$$\text{gewogen risicovolume (RWA – Risk Weighted Assets) * 8 \%}$$

$$\text{waarbij gewogen risicovolume} = (\text{Exposure At Default – EAD}) * \text{wegingpercentages}$$

Het gewogen risicovolume voor het kredietrisico bedroeg 3.892.534.513 euro per 31 december 2013. Dit resulteerde in een eigenvermogensvereiste van 311.402.761 euro.

Ten gevolge van de floor van 80 % zal dit gewogen risicovolume echter verhoogd worden (zie hoofdstuk 4.4 Toepassing Floor van 80 % in de overgangsfase van STA naar IRB).

Add-on van 5 % voor de Belgische hypotheekleningen

De toezichthouder in België heeft een add-on van 5 % gevraagd aan alle Belgische financiële instellingen voor de Belgische hypotheekleningen.

Op basis van een EAD van 8.645.297.452 euro werd een RWA van 432.264.873 bekomen waarop dan een kapitaalvereiste van 34.581.190 euro berekend werd.

Deze bijkomende kapitaalvereiste werd verwerkt in de IRB / STA-berekening per 31 december 2013.

4.2. Eigenvermogensvereiste voor het marktrisico

De Vennootschap doet momenteel geen eigen vermogensberekeningen voor het marktrisico, vermits de Vennootschap op 31 december 2013 geen *trading book* had.

4.3. Eigenvermogensvereiste voor het operationeel risico

De Vennootschap berekende het vereiste eigen vermogen voor het operationeel risico tot en met 30 juni 2008 via de basisindicatormethode (BIA – *Basis Indicator Approach*). De eigenvermogensvereiste is hierbij gelijk aan 15 % van het rekenkundig gemiddelde van het operationeel resultaat van de drie recentste boekjaren.

Na het vervullen van de formele vereisten (o.a. het indienen van een informatiedossier bij de toezichthouder en verder uitbouwen van een operationeel kader voor het operationeel risicobeheer) gebruikt de Vennootschap vanaf 1 juli 2008 de standaardmethode voor het berekenen van het vereiste voor het operationele risico.

Bij deze standaardmethode moeten de activiteiten en dus ook het operationeel resultaat toegewezen worden aan meerdere bedrijfslijnen. De eigenvermogensvereiste verschilt van bedrijfslijn tot bedrijfslijn en dit wordt bekomen door het operationeel resultaat te vermenigvuldigen met 12 %, 15 % of 18 %.

Bij de Vennootschap werd het operationeel resultaat toegewezen aan de bedrijfslijnen *retail/courtagediensten*, *retail/bankdiensten* en *vermogensbeheer* (die allen met 12 % moeten vermenigvuldigd worden). De eigenvermogensvereiste bedroeg 37.902.503 EUR per 31 december 2013.

4.4. Toepassing floor van 80 % (overgangsfase STA naar IRB)

De eigenvermogensvereiste voor het kredietrisico berekend volgens de IRB-methode, bedroeg 311.402.761 euro. Als hierbij de add-on van 34.581.190 euro en het operationeel risicovereiste van 37.902.504 euro wordt bijgeteld, bekomt men een totaal eigenvermogensvereiste van 383.886.455 euro.

De eigenvermogensvereiste volgens Basel I bedroeg 723.130.458 euro per 31 december 2013. Als we hier de geldende floor van 80 % toepassen, bekomen we een eigenvermogensvereiste van 578.504.366 euro.

Aangezien deze floor hoger is dan het volgens de IRB-methode berekende vereiste, wordt de 578.504.366 euro als minimum aan te houden eigen vermogen weerhouden. Dit vereiste eigen vermogen komt overeen met een gewogen risicovolume van 7.231.304.575 euro t.o.v. 4.798.580.680 euro als de IRB-methode zou gevolgd zijn. Bij niet toepassing van deze Basel I-floor zou de Tier 1-ratio 26,63 % i.p.v. 17,67 % bedragen.

5. Het kredietrisico

Het beheer van het kredietrisico werd al beschreven bij hoofdstuk 2. Risk management. In dit hoofdstuk 'Kredietrisico' wordt onder meer meer informatie gegeven over het begrippen achterstallig en dubieus, het aanleggen van waardeverminderingen, de indeling en toewijzing naar de Basel II-categorieën, bijkomende informatie over de 'exposure categorieën' en ten slotte nog een bijkomende toelichting bij de dubieuze kredieten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de totale blootstelling aan het kredietrisico en de verhouding tussen het kredietrisico binnenbalans, buitenbalans en het kredietrisico van de afgeleide instrumenten.

Tabel 9 (a): Overzicht totale blootstelling aan kredietrisico

Totale blootstelling aan kredietrisico	31/12/2012	31/12/2013
Totaal binnenbalans	33.016.224.682	31.303.978.267
Totaal buitenbalans	1.102.045.460	886.965.728
Totaal derivaten	249.674.922	211.726.830
	34.367.945.064	32.402.670.825

De *exposure* van het binnenbalans kredietrisico wordt in hoofdzaak bepaald door de activazijde van de IFRS balans. In onderstaand overzicht wordt de reconciliatie weergegeven van het totaal van de activazijde van de balans naar het totaal binnenbalans kredietrisico.

Tabel 9 (b): Reconciliatie IFRS-balanstotaal en totaal binnenbalans exposure

Balanstotaal IFRS activazijde	32.146.953.508
Activabestanddelen die niet werden opgenomen in de <i>exposure</i>	
- delta marktwaarde wijzigingen van de afgedekte posities	-275.393.059
- latente waarde van de 'voor verkoop beschikbare' effectenportefeuille	-243.792.515
Aanpassingen ten gevolge van het passivabestanddelen	
- niet vrijgegeven gedeelte kredieten	-241.491.592
- opgebouwd reconstitutiefonds hypothecaire leningen	-42.370.076
Reeds afgetrokken van het eigen vermogen namelijk de immateriële activa	-39.927.999
Totaal binnenbalans kredietrisico	31.303.978.267

5.1. Definitie van de begrippen achterstallig en 'in default'

Een krediet wordt in de eigenvermogensrapportering als 'achterstallig' beschouwd als zij meer dan één maand en meer dan 25 euro achterstand heeft.

Een krediet wordt in de eigenvermogensrapportering en boekhouding als 'in default' aangemerkt wanneer

ofwel de betaalachterstand groter is dan de som van drie mensualiteiten of, bij een andere terugbetalingsfrequentie, vanaf er betalingsachterstand is van meer dan 3 maanden, zowel in kapitaal als in interest. Dit geldt ook voor een nog openstaande vordering op eindvervaldag groter dan 25 euro.

ofwel op basis van indicatoren blijkt dat de vordering mogelijk geheel of gedeeltelijk oninbaar is (unlikely to pay).

Voor de kredieten die als 'in default' worden beschouwd, wordt vervolgens nagegaan of er – hierbij onder andere rekening houdend met de bekomen zekerheden – bijzondere waardeverminderingen moeten worden aangelegd.

5.2. Benaderingen en methoden bij bepalen van waardeverminderingen

De Vennootschap onderzoekt al zijn activa op elke balansdatum op indicatoren die aanleiding kunnen geven tot een bijzondere waardevermindering.

De boekwaarde van activa die een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan, wordt verlaagd tot hun geschatte realiseerbare waarde en het bedrag van de wijziging van de lopende verslagperiode wordt opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Als in een volgende periode het bedrag van de bijzondere waardeverminderingen op activa andere dan goodwill of voor verkoop beschikbare eigen vermogensinstrumenten als gevolg van een gebeurtenis die zich voordoet na de waardevermindering daalt, wordt het bedrag tegengeboekt via de winst- en verliesrekening.

Financiële activa

Voor een actief (of voor een groep van financiële activa) zal een bijzondere waardevermindering worden aangelegd wanneer er objectieve aanwijzingen zijn ten gevolge van een of meer gebeurtenissen die zich hebben afgespeeld na de eerste opname van het actief en deze tot verlies leidende gebeurtenis(sen) een effect heeft (hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit het financiële actief dat betrouwbaar kan worden geschat.

Afhankelijk van het soort financieel actief kan de realiseerbare waarde als volgt worden geschat:

- de reële waarde door middel van een waarneembare marktprijs;
- de contante waarde van verwachte toekomstige kasstromen verdisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het financieel actief; of
- op basis van de reële waarde van verkregen zekerheden.

Naast de individuele bijzondere waardeverminderingen worden er ook collectieve op portefeuillebasis gebaseerde waardeverminderingen in de vorm van een IBNR-voorziening aangelegd.

Een 'bestaande maar niet gerapporteerde' waardevermindering op leningen wordt verantwoord voor de hypothecaire vorderingen zonder default status en waarvoor geen bijzondere waardeverminderingen zijn aangelegd op individuele basis (performing loans).

Deze collectieve beoordeling van bijzondere waardeverminderingen bevat de toepassing van een *loss confirmation period*.

Deze *loss confirmation period* staat voor een tijdsinterval (in maanden uitgedrukt) tussen het moment dat de gebeurtenis die de oorzaak is van de bijzondere waardevermindering zich voorgedaan heeft (zijnde een loss event) en het moment dat deze geïdentificeerd wordt in de kredietrisicosystemen van de entiteit.

De toepassing van de *loss confirmation period* zorgt er zo voor dat bijzondere waardeverminderingen die zich al wel hebben voorgedaan maar nog niet als dusdanig zijn geïdentificeerd, ook worden meegenomen in de aangelegde waardeverminderingen.

De *loss confirmation period* wordt permanent geëvalueerd en kan gewijzigd worden in functie van marktevoluties (onder meer huizenprijzen, transacties, fiscaliteit), portfoliokarakteristieken en macro-economische indicatoren (onder meer werkloosheid, BNP-groei, schuldgraad, echtscheidingen).

De IBNR wordt berekend en aangelegd voor alle *retail*kredietportefeuilles op basis van aangepaste IRB-modellen die gebruikt worden voor het bepalen van de minimale prudentiële kapitaalvereisten.

Deze aanpassingen betreffen essentieel de introductie van de vermelde *loss confirmation period* en een conjuncturele aanpassing die rekening houdt met de actuele verliezen op de portefeuille in plaats van de gemiddelde historische verliezen. De *loss confirmation period* bedraagt hierbij minimaal 3 maanden voor de verschillende risicoklassen. Op 31 december 2013 werd een *loss confirmation period* van 6 maanden gehanteerd.

Naast de IBNR-voorziening wordt er ten slotte ook een waardevermindering voor collectief beoordeelde financiële activa aangelegd. Deze op portefeuillebasis aangelegde waardevermindering wordt alleen aangelegd voor een MBS-portefeuille die onder de leningen en vorderingen geïdentificeerd zijn.

5.3. Kredietrisicomatiging

Kredietrisicomatiging (CRM of *Credit Risk Mitigation*) is een door een instelling gehanteerde techniek ter beperking van het kredietrisico dat verbonden is aan een of meer risicoposities die de instelling heeft.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de risicoposities voor en na de bewegingen ten gevolge van de niet-volstorte en volstorte kredietprotecties (zie kolom aangepaste risicopositie bij tabel 10 (a)).

De 'niet-volstorte kredietprotectie' is een techniek van kredietrisicomatiging waarbij het kredietrisico dat verbonden is aan de risicopositie van een instelling, wordt beperkt dankzij de garantie van een derde partij om een bepaald bedrag uit te keren bij wanbetaling van de leningnemer of bij andere specifieke gebeurtenissen.

De 'volstorte kredietprotectie' is een techniek van kredietrisicomatiging waarbij het kredietrisico dat verbonden is aan de risicopositie van een instelling, wordt beperkt dankzij het recht van de instelling. Bij wanbetaling van de tegenpartij of bij andere specifieke kredietgebeurtenissen (*credit events*) in verband met de wederpartij, kunnen bepaalde activa of posten dan worden geliquideerd, overgenomen, of kan daarvan het eigendom verworven of behouden worden, dan wel kan de risicopositiewaarde verlaagd worden tot of vervangen worden door het verschil tussen de risicopositie zelf en een vordering op de instelling.

Tabel 10 (a): Overzicht van de risicoposities per categorie per 31 december 2013

	Risicopositie	Niet-volstorte krediet-protectie garanties	Volstorte krediet-protectie zekerheden	Totale instroom	Aangepaste risicopositie
Centrale overheden of centrale banken	4.527.091.733	0	0	574.531.873	5.101.623.606
Regionale en lokale overheden	795.176.160	0	0	49.204.151	844.380.311
Publiekrechtelijke entiteiten	9.969.046	9.969.046	0	0	0
Instellingen	599.576.760	309.050.761	0		290.525.999
Ondernemingen	97.392.464	39.235.105	0		58.157.359
Retailcliënteel	178.248.362	0	0	0	178.248.362
Gedekt door onroerend goed	680.566.955	265.481.112			415.085.843
Achterstallige risicoposities	5.204.647				5.204.647
Gedekte obligaties	0	0	0	0	0
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0	0
Overige posten	408.118.769	0	0	0	408.118.769
Effectiseringsposities	0	0	0	0	0
Totaal exposure (STA)	7.301.344.896	623.736.024	0	623.736.024	7.301.344.896
Instellingen	1.825.365.471	0	0	0	1.825.365.471
Ondernemingen	807.254.635	0	0	0	807.254.635
Gedekte obligaties	215.913.865	0	0	0	215.913.865
Gedekt door onroerend goed	21.445.132.704	0	0	0	21.445.132.704
Effectiseringsposities	807.659.254	0	0	0	807.659.254
Totaal exposure (IRB)	25.101.325.929	0	0	0	25.101.325.929
Totale risicoposities	32.402.670.825	623.736.024	0	623.736.024	32.402.670.825

De totaalbedragen bij de 'niet-volstorte kredietprotectie – garanties' en 'volstorte kredietprotectie – zekerheden' (of: de uitstroom) komen overeen met het totaal van de kolom instroom.

De niet-volstorte kredietprotectie bij de Vennootschap kan onderverdeeld worden in twee groepen. Tot nader order betreft het een verschuiving naar aanleiding van overheidswaarborgen en waarborgen van financiële instellingen. In onderstaand overzicht wordt een verklaring gegeven bij de 309.050.761 euro van de categorie 'Instellingen'.

Tabel 10 (b): Overheidswaarborgen bij de categorie instellingen per einde jaar

Naam tegenpartij	Risicopositie 2012	Garantiebedrag 2012	Risicopositie 2013	Garantiebedrag 2013
Ierse overheid	5.753.114	5.585.521	4.730.560	4.606.579
Luxemburgse overheid	211.037.905	208.979.346	82.440.001	80.448.453
Nederlandse overheid	170.179.474	170.008.337	70.164.778	70.001.736
Oostenrijkse overheid	100.248.733	100.000.000	100.253.583	100.000.000
Sloveense overheid	80.882.861	79.212.724	0	0
Tsjechische overheid	4.097.276	3.981.673	4.099.895	3.984.293
Zweedse overheid	50.036.825	50.024.038	50.024.175	50.009.700
Totaal niet-volstorte kredietprotectie - garanties	617.791.639		309.050.761	

Daarnaast is er nog de Nederlandse HypotheekGarantie (hierna NHG) die bij de meeste in Nederland toegestane hypothecaire leningen aanwezig is. De NHG wordt verstrekt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (hierna WEW). Het is de naam van de garantie die een ontlenaar kan krijgen als deze een lening afsluit voor het kopen of verbouwen van een woning. Hierbij staat het WEW garant voor de terugbetaling van het hypotheekbedrag aan de geldverstrekker.

Het WEW is op 10 november 1993 opgericht door het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (hierna VROM) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (hierna VNG). Achtergrond hiervan was de wens van het Rijk en de gemeenten in Nederland om het instrument gemeentegarantie met rijksdeelneming te verzelfstandigen. Per 1 januari 1995 was deze verzelfstandiging een feit met de introductie van de NHG.

Het WEW heeft als doel het bevorderen van het eigenwoningbezit en is verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de NHG. Jaarlijks stelt zij regels op voor het verstrekken van NHG. Deze 'voorwaarden en normen' moeten worden goedgekeurd door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De uitvoering van de NHG vindt plaats bij de geldverstrekkers. Controle op dossiers vindt plaats op het moment dat een schadedeclaratie wordt ingediend. Het WEW ondersteunt de geldverstrekkers bij de uitvoering van de NHG en beheert het fondsvermogen in verband met het risico van de NHG.

Het WEW is een private instelling met achtervangovereenkomsten met het Rijk en de gemeenten. Dit betekent dat het WEW te allen tijde aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Als gevolg hiervan beschouwt De Nederlandsche Bank (hierna DNB) de NHG als een overheidsgarantie. Hieruit vloeit voort dat leningen met NHG voor de geldverstrekker doorgaans minder solvabiliteit vereisen. Dit voordeel voor geldverstrekkers wordt aan consumenten 'teruggegeven' door de lagere hypotheekrente op een hypotheek met NHG.

Of iemand voor NHG in aanmerking komt, hangt onder andere af van zijn inkomen, de koopsom van de woning en eventuele kosten voor kwaliteitsverbetering. De voorwaarden (o.a. hoofdverblijf, bouwkundig rapport, taxatierapport) om een NHG te kunnen bekomen worden uitgebreid toegelicht op de website www.nhg.nl.

Deze niet-volstorte (NHG-) garantie is terug te vinden bij de Basel II-categorie 'gedekt door onroerend goed'. Er wordt rekening gehouden met de annuïtaire daling van deze NHG in alle berekeningen (deze daling is onder andere verwerkt in de LGD-parameter).

5.4. Bijkomende informatie bij de exposure categorieën

In deze paragraaf wordt in tabelvorm informatie gegeven bij de uitsplitsing volgens *exposure*type, de aangepaste risicoposities per risicowegingspercentage, de globale geografische indeling van alle risicoposities, de geografische onderverdeling van de risicoposities naar risicopositielocatie en ten slotte een indicatie van de gewogen gemiddelde resterende looptijd van sommige categorieën.

Tabel 11: Uitsplitsing van risicoposities (voor CRM) volgens type per 31 december 2013

	Balansposten	Buitenbalans	Derivaten	Totaal
Centrale overheden of centrale banken	4.527.091.733	0	0	4.527.091.733
Regionale en lokale overheden	795.176.160	0	0	795.176.160
Publiekrechtelijke entiteiten	9.969.046	0	0	9.969.046
Instellingen	529.740.640	69.836.120	0	599.576.760
Ondernemingen	97.392.464	0	0	97.392.464
Retailcliënteel	160.581.293	17.667.069	0	178.248.362
Gedekt door onroerend goed	134.212.171	546.354.784	0	680.566.955
Achterstallige risicoposities	5.204.647	0	0	5.204.647
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	0
Overige posten	408.118.769	0	0	408.118.769
Effectiseringsposities (STA)	0	0	0	0
	6.667.486.923	633.857.973	0	7.301.344.896
Instellingen	1.652.659.903	0	172.705.568	1.825.365.471
Ondernemingen	768.233.373	0	39.021.262	807.254.635
Gedekte obligaties	215.913.865	0	0	215.913.865
Gedekt door onroerend goed (IRB)	21.192.024.948	253.107.756	0	21.445.132.704
Effectiseringsposities (IRB)	807.659.254	0	0	807.659.254
	24.636.491.343	253.107.756	211.726.830	25.101.325.929
Totale risicoposities	31.303.978.266	886.965.729	211.726.830	32.402.670.825

De belangrijkste geografische landen zijn België en Nederland. Naast de particuliere kredietverlening betreft het voor België in hoofdzaak de risicoposities op de Belgische overheid.

De geografische indeling van de beleggingsportefeuille is in deze en de volgende overzichten gebaseerd op het land van de uitgever.

Tabel 12: Geografische indeling van de risicoposities per 31 december 2013

Landcode	Land	Risicopositie	Aandeel	Kapitaalbeslag
AT	Oostenrijk	204.694.576	0,63 %	681.414
AU	Australië	186.564.392	0,58 %	2.754.662
BE	België	13.716.497.531	42,33 %	98.300.916
BG	Bulgarije	15.554.165	0,05 %	622.170
CA	Canada	19.637.415	0,06 %	223.527
CZ	Tsjechië (Republiek)	131.994.249	0,41 %	2.114.684
DE	Duitsland	69.376.196	0,21 %	1.244.016
DK	Denemarken	66.385.926	0,20 %	1.441.826
ES	Spanje	224.381.461	0,69 %	16.414.664
FI	Finland	177.231.521	0,55 %	816.265
FR	Frankrijk	571.740.687	1,76 %	6.241.240
GB	Verenigd Koninkrijk	578.283.990	1,78 %	15.465.261
IE	Ierland	123.954.557	0,38 %	13.244.527
IT	Italië	253.629.047	0,78 %	3.770.844
LU	Luxemburg	61.866.590	0,19 %	394.492
MX	Mexico	10.015.575	0,03 %	539.029
NL	Nederland	14.955.592.351	46,16 %	135.469.003
NO	Noorwegen	92.436.228	0,29 %	1.489.685
NZ	Nieuw-Zeeland	30.641.500	0,09 %	141.749
PL	Polen	131.320.360	0,41 %	2.100.564
PT	Portugal	30.902.578	0,10 %	3.610
SE	Zweden	241.787.869	0,75 %	2.102.484
SI	Slovenië	78.354.085	0,24 %	2.066.673
SK	Slowakije	208.583.693	0,64 %	0
US	Verenigde Staten	211.841.671	0,65 %	3.616.278
Andere	Posities < 3 miljoen	9.402.612	0,03 %	143.181
Totale risicoposities		32.402.670.825	100,00 %	311.402.762

In onderstaande tabel wordt de geografische uitsplitsing van de grootste risicopositiecategorieën weergegeven. De geografische uitsplitsing van de effectiseringsposities is terug te vinden bij de toelichtingen bij de effectiseringsposities.

Tabel 13: Geografische onderverdeling volgens risicopositie categorie per 31 december 2013

	Land	Risicopositie
Instellingen	AT	116.692.339
Instellingen	AU	178.023.912
Instellingen	BE	214.556.125
Instellingen	CA	19.478.573
Instellingen	CZ	4.099.895
Instellingen	DE	32.326.588
Instellingen	DK	66.265.239
Instellingen	ES	120.507.714
Instellingen	FI	67.088.791
Instellingen	FR	258.364.772
Instellingen	GB	395.862.766
Instellingen	IE	50.565.662
Instellingen	IT	45.252.003
Instellingen	NL	443.494.686
Instellingen	NO	55.922.133
Instellingen	SE	241.453.360
Instellingen	SI	51.666.832
Instellingen	US	63.078.143
Instellingen	Overige	242.698
Totaal instellingen		2.424.942.231
Ondernemingen	BE	293.290.663
Ondernemingen	ES	25.239.659
Ondernemingen	FI	10.036.222
Ondernemingen	FR	141.939.352
Ondernemingen	GB	120.041.831
Ondernemingen	IE	5.527.425
Ondernemingen	IT	41.706.471
Ondernemingen	LU	20.894.229
Ondernemingen	MX	10.015.510
Ondernemingen	NL	70.202.433
Ondernemingen	NO	36.514.095
Ondernemingen	US	129.239.209
Totaal ondernemingen		904.647.099
Gedekte obligaties	AU	8.142.614
Gedekte obligaties	AT	25.476.384
Gedekte obligaties	FR	61.412.912
Gedekte obligaties	GB	60.953.686
Gedekte obligaties	IT	29.393.708
Gedekte obligaties	NZ	30.534.561
Totaal gedekte obligaties		215.913.865
Centrale overheden of centrale banken	AT	62.150.709
Centrale overheden of centrale banken	BE	3.510.473.948
Centrale overheden of centrale banken	BG	15.554.004
Centrale overheden of centrale banken	CZ	127.894.322
Centrale overheden of centrale banken	FI	100.054.222
Centrale overheden of centrale banken	FR	102.537.115
Centrale overheden of centrale banken	IE	54.108.927
Centrale overheden of centrale banken	IT	137.090.896
Centrale overheden of centrale banken	LU	5.153.379
Centrale overheden of centrale banken	NL	14.740.000
Centrale overheden of centrale banken	PL	131.220.853

Centrale overheden of centrale banken	PT	30.842.412
Centrale overheden of centrale banken	SI	26.687.253
Centrale overheden of centrale banken	SK	208.583.693
Totaal centrale overheden of centrale banken		4.527.091.733
Publiekrechtelijke entiteiten	BE	9.969.046
Totaal publiekrechtelijke entiteiten		9.969.046
Regionale en lokale overheden	BE	759.804.426
Regionale en lokale overheden	DE	35.371.733
Totaal regionale en lokale overheden		795.176.159
Gedekt door onroerend goed	BE	8.646.497.188
Gedekt door onroerend goed	CH	2.535.723
Gedekt door onroerend goed	CN	1.314.764
Gedekt door onroerend goed	DE	1.651.940
Gedekt door onroerend goed	ES	1.561.737
Gedekt door onroerend goed	FR	7.358.876
Gedekt door onroerend goed	GB	1.396.044
Gedekt door onroerend goed	LU	4.001.105
Gedekt door onroerend goed	NL	13.450.579.091
Gedekt door onroerend goed	TH	1.089.800
Gedekt door onroerend goed	US	1.208.074
Gedekt door onroerend goed	Overige	6.505.319
Totaal gedekt door onroerend goed		22.125.699.659

In de IFRS-jaarrekening zijn de resterende looptijden per IFRS-categorie terug te vinden. Onderstaand overzicht geeft een indicatie van de gewogen gemiddelde resterende looptijd van enkele Basel II-categorieën.

Bij de instellingen betreft het de resterende looptijd van financiële instrumenten met een looptijd van minstens één dag. Zichtdeposito's bij andere financiële instellingen (waaronder de NBB) en *cash collateral* werden niet mee opgenomen in de berekening van de resterende looptijd bij deze instellingen.

Tabel 14: Toelichting resterende looptijd (gewogen gemiddelde) per 31 december 2013

Gegevens per 31/12/2013	Resterende looptijd in jaren
Centrale overheden of centrale banken	1,75
Regionale en lokale overheden	2,68
Publiekrechtelijke entiteiten	0,50
Instellingen	1,92
Ondernemingen	2,12
Retailcliënteel	0,91
Gedekt door onroerend goed	17,94
Achterstallige risicoposities	0,48
Gedekte obligaties	1,88
Effectiseringsposities - ABS	2,38
Effectiseringsposities - MBS	5,19

5.5. Toelichtingen bij de dubieuze risicoposities

Er zijn enkel achterstallige posities (meer dan 1 maand en meer dan 25 EUR) bij de risicoposities – categorieën 'retailcliënteel' en 'gedekt door onroerend goed'.

Onderstaande posities worden in de eigen vermogensberekening gecatalogeerd onder de kredieten in default. Deze kredieten situeren zich geografisch bijna volledig op de kernlanden België en Nederland.

Tabel 15: Indeling van de default risicoposities per 31 december 2013

Geografische uitsplitsing	Risicoposities per 2013
NL	100.197.270
BE	153.316.354
andere landen	2.572.353
Totale risicoposities	256.085.977

Het betreft hier het totaal van de risicoposities die dus zowel volgens de standaardmethode als volgens de IRB-methode verwerkt worden.

De op individuele basis bepaalde waardeverminderingen bedragen 39.025.677 EUR per 31 december 2013. Onderstaand overzicht geeft de evolutie en uitsplitsing naar activaklasse weervan de vermelde waardeverminderingen.

Tabel 16: Evolutie van de op individuele basis bepaalde waardeverminderingen

per 31/12/2013	beginsaldo 31/12/2012	aangroei via P&L	vrijgave via P&L	eindsaldo 31/12/2013
Leningen en vorderingen				
consumentenkrediet	3.156.256	2.720.990	-1.837.457	4.039.789
hypothecaire leningen	32.140.544	25.841.529	-27.985.944	29.996.129
leningen op termijn	798.562	236.063	-371.027	663.598
zichtdeposito's / voorschotten	8.370.698	1.469.442	-5.743.173	4.096.967
overige kredietvorderingen	455.864	267.744	-494.413	229.195
Totaal leningen en vorderingen	44.921.924	30.535.768	-36.432.014	39.025.678

Er werd in 2008 voor de eerste keer een collectieve waardevermindering, in de vorm van een IBNR-voorziening aangelegd. De berekeningswijze van deze IBNR-voorziening werd al toegelicht bij 5.2. Benaderingen en methoden bij het bepalen van waardeverminderingen en voorzieningen. Zij is – in hoofdzaak door de aangepaste berekeningswijze – geëvolueerd van 3.007.049 euro per 31 december 2012 naar 10.929.359 euro per 31 december 2013.

Onderstaande tabel geeft de IBNR-voorziening weer zoals die intern per specifieke hypotheekportefeuille werd berekend bij de Vennootschap op basis van de *Exposure At Default* (hierna EAD).

Tabel 17: Overzicht berekende IBNR-voorziening per einde jaar

Portefeuille	31/12/2012		31/12/2013	
	EAD berekenningsbasis	IBNR	EAD berekenningsbasis	IBNR
portefeuille Aspa België	6.079.707.836	410.497	7.337.406.251	2.317.029
portefeuille Aspa Nederland	9.524.119.711	1.710.520	10.586.639.242	6.259.265
portefeuille Green Apple	2.692.278.611	368.329	2.473.279.951	1.364.212
portefeuille CBHK	662.369.940	517.703	568.828.458	988.853
Totaal		3.007.049		10.929.359

De totale voorzieningen voor de kredietverlening bedragen 47.928.973 euro per 31 december 2013 bestaande uit 39.025.678 euro op individuele basis bepaalde waardeverminderingen en een collectieve voorziening van 10.929.359 euro.

In onderstaande tabel zijn de wijzigingen van de op individuele basis bepaalde waardeaanpassingen en de impact naar de resultatenrekening (zie kolom totale impact) terug te vinden voor het boekjaar 2012.

Tabel 18: Impact waardeaanpassingen op de resultatenrekening

per 31/12/2013	beginsaldo	aangroei	vrijgave	eindsaldo	recuperaties	rechtstreekse	collectieve	totale impact
	31/12/2012	via P&L	via P&L	31/12/2013	via P&L	afboekingen	voorziening	op P&L
"leningen en vorderingen"								
consumentenkrediet	3.156.256	2.720.990	-1.837.457	4.039.789	-180.541	1.121.318	0	1.824.310
hypothecaire leningen	32.140.544	25.841.529	-27.985.944	29.996.129	-320.700	15.615.577	7.866.377	21.016.838
leningen op termijn	798.562	236.063	-371.027	663.598	-87,36	0	55.933	-79.118
zichtdeposito's / voorschotten	8.370.698	1.469.442	-5.743.173	4.096.967	-449.085	4.564.675	0	-158.141
overige krediet-vorderingen	455.864	267.744	-494.413	229.195	-50.000	387.631	400.887	511.849
totaal leningen en vorderingen	44.921.924	30.535.768	-36.432.014	39.025.678	-1.000.413	21.689.201	8.323.197	23.115.738

In totaal is er een negatief effect van 23.115.738 euro op de IFRS-resultatenrekening t.o.v. een negatieve impact van 8.603.895 euro per 31 december 2012.

6. Toelichtingen bij het gebruik van de standaardbenadering

Voor de financiële instellingen die het vereiste voor het kredietrisico onder meer volgens de standaardmethode berekenen, moeten conform circulaire PPB-2007-CBP, titel XIV, art. XIV.7 onder meer onderstaande specifieke toelichtingen gegeven worden.

De Vennootschap deed in 2013 zowel berekeningen volgens de standaardmethode als volgens de IRB-methode. Vandaar dat beide methodes zullen worden toegelicht. De uitkomst van deze berekeningen werd ten gevolge van de (F)IRB-overgangsbepalingen per einde 2013 echter wel vervangen door een eigenvermogensvereiste die berekend werd volgens de Basel I-principes.

6.1. Gebruik ratings van ratingbureaus

De Vennootschap gebruikt de ratings van volgende drie ratingbureaus (Erkend Krediet Beoordelingsbureau – EKBI) bij het bepalen van de wegingpercentages: Standard & Poors (hierna S&P), Moody's en Fitch.

Deze extern bekomen ratings worden gebruikt bij volgende Basel II-categorieën.

Tabel 19: Overzicht Basel II STA categorieën waarbij ratings worden gebruikt per einde jaar

Risicopositie (STA)	Exposure 31/12/2012	Exposure 31/12/2013
Centrale overheden of centrale banken	6.402.506.649	4.527.091.733
Regionale en lokale overheden	883.721.107	795.176.160
Publiekrechtelijke entiteiten	0	9.969.046
Instellingen	3.675.679.183	599.576.760
Ondernemingen	1.068.807.337	97.392.464
Effectiseringsposities	866.597.627	0

Bij de effectiseringsposities staat 0 per 31/12/2013 aangezien al deze effecten volgens de IRB methode gewogen worden.

De Vennootschap gebruikt de gepubliceerde standaardindelingen om het gewogen risicovolume te bekomen op basis van de ratings van de betrokken effecten.

6.2. Afgeleide producten

De Vennootschap gebruikt de 'methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde' voor de berekening van de eigenvermogensvereisten van haar afgeleide producten.

Per 31 december 2013 was er een *exposure* van 211.726.830 euro voor de op de balans aanwezige afgeleide instrumenten (*swaps* en *caps*). Deze risicopositiewaarde (potentiële vervangingskost) werd berekend conform de vermelde methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde.

De risicopositiewaarde is hierbij gelijk aan de som van de volgende elementen:

- a. de actuele vervangingskost op basis van de marktwaarde van de verrichtingen met een positieve waarde; en
- b. het potentieel toekomstig kredietrisico, i.e. het product verkregen door vermenigvuldiging van de notionele hoofdsom (of onderliggende waarde) met een respectievelijk percentage.

Het percentage wordt als volgt bepaald op basis van de resterende looptijd:

- Eén jaar of korter	0 %
- Eén tot vijf jaar	0,5 %
- Langer dan vijf jaar	1,5 %

De *exposures* van de afgeleide producten, met steeds een financiële instelling als tegenpartij, zijn terug te vinden onder de categorie instellingen.

Collateral management

Voor de door de Vennootschap afgesloten of gekochte afgeleide producten bestaat er een uitgebouwd *collateral management*. Met elke tegenpartij is er een *Credit Support Annex* (hierna CSA) van de *International Swaps and Derivatives Association* (hierna ISDA) afgesloten. Deze CSA's zijn voornamelijk afgesloten om het tegenpartijrisico te minimaliseren. Veranderingen in marktwaarde van de afgeleide producten leiden tot de uitwisseling van *collateral* (in de vorm van effecten of cash).

Per 31 december 2013 werden er voor (nominaal) 421.986.000 euro effecten in pand gegeven en werd er per saldo 76.750.000 euro ontvangen als *cash collateral* voor de eerder vermelde afgeleide instrumenten.

6.3. Andere aan het kredietrisico gerelateerde risico's

Wederpartijrisico

In de beleidslijn financieel risico worden onder het hoofdstuk 'Krediet- en concentratierisico' uitgangspunten en limieten opgesomd met betrekking tot de wederpartijen. Het betreft hier limieten (voor beleggingen) per activaklasse, maar ook ten aanzien van het concentratierisico per tegenpartij. In de beleidslijn kredietrisico worden onder het hoofdstuk 'Concentratierisico en concentratielimieten' de uitgangspunten en limieten opgesomd met betrekking tot de wederpartijen.

Zekerheden

In het kader van haar kredietverlening ontvangt de Vennootschap zekerheden. Het betreft hier voornamelijk hypothecaire inschrijvingen op panden en in pand gegeven activa voor *retail*kredietverlening.

Daarnaast heeft de Vennootschap ook zakelijke zekerheden verstrekt op bepaalde activa in het kader van de uitoefening van haar activiteiten. In 2013 werden er zakelijke zekerheden in het kader van afgeleide producten.

Wrong-way risico

Het algemeen *wrong-way* risico is het risico dat ontstaat wanneer de kans op wanbetaling van de wederpartijen een positieve correlatie vertoont met algemene marktrisicofactoren. Zoals reeds vermeld in dit document werd in de beleidslijnen 'Financieel risico' en 'Kredietrisico' het algemeen beleid voor het kredietrisico en concentratierisico opgesomd. Door middel van dit beleid wordt ernaar gestreefd deze risico's te beperken waardoor de impact van mogelijke positieve correlatie met de algemene marktrisicofactoren beperkt wordt door een algemene risicospreiding over bijvoorbeeld meerdere activaklassen en meerdere tegenpartijen.

Aandelenposities

De Vennootschap doet geen beleggingen in individuele aandelen. Per 31 december 2013 waren er een beperkt aantal deelbewijzen van beleggingsfondsen en enkele (historische aangekochte) aandelen aangemerkt als financiële vaste activa. Deze financiële activa werden tot nader order verwerkt onder de categorie "overige posten" en gewogen aan 150 %.

Onder de categorie 'Instelling voor collectieve beleggingen' werden de andere deelbewijzen van aandelenfondsen verwerkt. Deze deelbewijzen (van aandelenfondsen die de Vennootschap actief promoot) zijn bij de uitgifte van de betrokken compartimenten op de balans gekomen.

De laatste aandelenfondsen zijn in juni 2007 op de balans gekomen en nadien werd de post Instellingen voor Collectieve Belegging (hierna ICB) enkel nog gewijzigd door verkopen van deelbewijzen. De ICB's worden gewogen aan 100 %.

7. Toelichtingen bij het gebruik van de (F)IRB-methode

7.1. Kredietrisico – (F)IRB-goedkeuring

De aanvraag tot gebruik van de (F)IRB voor de berekening van de eigenvermogensvereiste van de hypotheekportefeuilles werd besproken op het directiecomité van de Belgische toezichthouder van 22 september 2009.

De aanvraag werd hierbij voorwaardelijk goedgekeurd voor de hypotheekportefeuilles, zodat de Vennootschap vanaf rapporteringtoestand 30 september 2009 de IRB-methode gebruikt.

In 2012 werd verder de voorwaardelijke goedkeuring (NBB-brief van 4 juli 2012) ontvangen voor het gebruik van de (F)IRB-benadering voor de berekening van de eigenvermogensvereiste voor het kredietrisico voor de portefeuilles ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties.

De in de Basel II-overgangsbepalingen vastgelegde floor van 80 % is tot nader order van toepassing. Verder moet de Vennootschap een 10 % LGD-floor toepassen voor al haar hypothecaire leningen inclusief de Nederlandse NHG hypothecaire leningen en moet zij haar IRB-modellen en risicobeheeromgeving verder uitwerken.

Basel II is een voortdurend verder evoluerend proces binnen de Vennootschap. Gedurende de voorbije jaren werd er stelselmatig verder gewerkt om aan alle regulatoire en interne vereisten te voldoen en om de bestaande applicaties te optimaliseren.

7.2. Interne ratingsystemen

7.2.1. Structuur van de interne ratingsystemen

De risicoposities op *retail*cliënteel (hypothecaire leningen), effectiseringsposities (ABS en MBS) en risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties worden bij de Vennootschap verwerkt volgens de (F) IRB-methode.

Om de toelating te krijgen om deze (F)IRB-methode te mogen toepassen, werden er interne rating systemen ontwikkeld om het kredietrisico van de hypotheekportefeuilles in te schatten. In deze systemen worden modellen ontwikkeld om de Basel II-parameters PD en LGD te beoordelen en te evalueren.

Het PD-model kent aan elk kredietdossier een score toe. Deze scoring gebeurt op basis van variabelen met eraan verbonden modaliteiten, die zowel productkenmerken als kenmerken verbonden aan de ontleners betreffen. Op basis van deze scores worden risicoklassen gevormd. Aan iedere risicoklasse wordt een langetermijn-PD gekoppeld, zijnde het historisch gemiddelde falingspercentage eventueel gecorrigeerd omwille van conservativiteit of *forwardlooking*.

De link tussen de rating en de PD wordt bepaald gedurende het kalibratieproces (als onderdeel van de modelontwikkeling) en wordt herzien en aangepast tijdens de jaarlijkse review.

Om de grootte van het verlies in te schatten, werden LGD-modellen ontwikkeld. Ook deze LGD-pooling gebeurt op basis van een aantal variabelen. Aan iedere LGD-pool wordt een gemiddeld LGD-percentages toegekend. Op

die manier wordt ieder uitstaand krediet in portefeuille ondergebracht in een bepaalde LGD-pool en wordt aan dat krediet het gemiddelde LGD-percentage van die pool toegewezen. Bij deze inschatting wordt onder meer rekening gehouden met de pandwaarden en de NHG (als kredietrisicomatigingselementen). De historische gemiddelden worden gecorrigeerd om rekening te houden met een downturn.

De EAD is het bedrag dat de cliënt verschuldigd is aan Argenta op het moment van default. Het bestaat onder meer uit de volgende componenten: het uitstaand kapitaal op het ogenblik van default, de achterstallige kapitaalaflossingen en interesten (vanaf datum achterstal tot datum van default), de verwijlinteresten en de vergoeding voor wederbelegging.

Voor de onbenutte kredietlijnen en de offertes in de pijplijn werden geen modellen opgebouwd om een *Credit Conversion Factor* (hierna CCF) te berekenen vermits er beslist werd om tot nader order een CCF-factor van 100 % te gebruiken. CCF-modellen schatten het gedeelte van de buitenbalansverplichtingen in, dat opgenomen zou worden op het moment dat een cliënt in default zou gaan.

Voor de MBS-portefeuille wordt de (F)IRB weliswaar toegepast via een *External Ratings Based Approach* met opvolging van een aantal Key Performance Indicators (KPI's).

Voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties werd een intern ratingsysteem geïmplementeerd om de Basel II-parameter PD te beoordelen en te evalueren. Het ratingmodel kent aan elke tegenpartij een score of rating toe op basis van kwalitatieve en kwantitatieve variabelen. De link tussen de rating en de PD wordt opnieuw tijdens een kalibreringsproces bepaald, en jaarlijks herzien, op basis van historische obligaties. Voor LGD worden de regulatorie verliespercentages gebruikt als IRB-input.

7.2.2. Integratie van de Basel II-parameters

De inbedding van de (F)IRB-benadering omtrent het Basel II-kredietrisico werd verwezenlijkt door de verwerking ervan in de respectievelijke beleidslijnen, in het kredietacceptatieproces, in de besluitvorming, in het risicobeheer, in het investeringsbeleid en de interne toewijzing van kapitaal. De gebruikte kredietrisicomodellen spelen hierin een essentiële rol.

De implementatie en inbedding in de operationele kredietafdelingen van de opties omtrent het Basel II-kredietrisico in ruime zin wordt opgevolgd op basis van de *use test*. Dit aspect omvat onder meer de implementatie van de modellen in de operationele business- en risicobeheeromgeving (kredietapplicatie en de Basel II-scorings-, meet- en berekeningssoftware).

De afdeling Kredietrisicobeleid verzorgt het monitoringproces rond de performance van de modellen voor de hypotheekportefeuilles. Zij verzamelt de noodzakelijke informatie nodig voor de uitvoering van de monitoringactiviteit en rapporteert hier intern over. De taken van deze directie Kredietrisicobeleid en van alle andere bij het kredietproces betrokken partijen zijn beschreven in een beleidslijn 'kredietrisicobeleid *retail* kredieten'.

De operationele kredietafdelingen zijn belast met het toekennen en beheren van kredieten volgens de voor ieder product en / of jurisdictie geldende autorisatie- en acceptatiekaders en toekenning- en beheersprocedures. Zij werken in dit verband ook volledig Basel II-compliant: zij maken in hun processen en procedures actief gebruik van de PD-, LGD- en EAD-modellen en voorzien de nodige tijd en aandacht aan de effectieve inbedding van alle relevante Basel II-normen en -regels.

Dit houdt ook de nodige inspanningen in om zowel de feedback van de afdeling Kredietrisicobeleid in overweging te nemen als zelf feedback te geven omtrent het gebruik van de modellen in de dagdagelijkse kredietprocessen.

Er wordt door de afdeling Kredietrisicobeleid periodiek een analyse gemaakt van de frequentie, de redenen en soorten van verschillen (outliers) tussen de modeluitkomsten en de standpunten van de autorisatoren. Op basis van deze analyse wordt er nagegaan of er al dan niet behoefte is aan het invoegen van nieuwe risicofactoren in de modellen.

De directie Thesaurie & ALM, dienst CRA, verzorgt een analoog monitoringproces voor de performance van de modellen voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties.

Dit proces, samen met de onderliggende taken en verantwoordelijkheden, werden ook in een omvattende beleidslijn 'herziening van interne kredietrisicomodellen' vastgelegd. Deze beleidslijn heeft tot doel na te gaan of de interne kredietrisicomodellen geschikt zijn om het kredietrisico waarop ze betrekking hebben correct weer te geven, via:

- de analyse van het model en de omgeving waarin het model opereert;
- de dekingsgraad;
- de performantie van het model via het toetsen van modeluitkomsten aan limieten en knipperlichten; en
- de analyse van de correcte implementatie en toepassing van het model (*usage*) en de rol die het model speelt in het besluitvormingsproces en bij risicobeheer (*use test*).

7.2.3. Organisatie van het (F)IRB-implementatieproces

Er werd initieel een directieoverschrijdende projectwerking opgestart om te komen tot de goedkeuring van het IRB-dossier door de toezichthouder. De taakverdeling tussen de betrokken partijen wordt duidelijk afgelijnd in ondermeer de beleidslijn kredietrisicobeheer.

De afdeling Kredietrisicobeleid is, naast de operationele aspecten inzake beheer van gefaalde kredieten, verantwoordelijk voor de taken zoals beschreven in artikel VI.66 van de circulaire van 17 oktober 2006 van de Belgische toezichthouder alsmede in het algemeen voor de eerste lijn controle omtrent Kredietrisicobeleid. De afdeling Kredietrisicobeleid staat onder meer in voor de verdere modelontwikkeling, het onderhoud en de controle van de interne ratings.

Voor de modellen voor de risicoposities op ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties wordt de eerstelijnsfunctie uitgevoerd door de dienst CRA binnen de directie Thesaurie & ALM.

Binnen het governancekader voor het beheer van de kredietrisicomodellen en binnen de daartoe opgezette projectwerking, verleent de overkoepelende directie Risk assistentie bij de (door)ontwikkeling van de interne modellen. Hierbij wordt vanuit de directie Risk onder meer ondersteuning verstrekt aan Kredietrisicobeleid in de vorm van projectmanagementactiviteiten. Daarnaast voert de directie Risk een tweedelijnscontrole uit. Dit behelst een kritische evaluatie van en het uitvoeren van (onafhankelijke) risicochecks op de aangemaakte eerstelijnsrapporteringen.

7.2.4. Controlemechanismen bij het (F)IRB-modelproces

Het validatieproces van de modellen werd opgenomen door de interne validator (validatiecel) die hiërarchisch rapporteert aan de CRO. De validator (validatiecel) is hierbij onafhankelijk van zowel de business als van de ontwerpers/modellers.

De conceptuele validatie heeft als doel vast te stellen of het modelontwerp past in de visie van Argenta's risicopolitiek (beoordeling van het risico, *risk mitigants*, controles), of het model methodologisch correct en consistent is met het beleid van Argenta en ten slotte of het ontwerp voldoet aan de regelgeving.

Na de modelgoedkeuring worden de modellen geïmplementeerd in de systemen. De implementatievalidatie heeft als doel na te gaan of het geïmplementeerde model hetzelfde is als hetgeen men ontwikkeld en goedgekeurd heeft. De implementatievalidatie heeft zowel betrekking op de implementatie binnen de organisatorische als de technische implementatie in de eigen IT-omgeving met bijzondere aandacht voor de *use test*-aspecten.

Eenmaal het model in gebruik is, is het van belang te weten of het model bevredigend blijft werken. De monitoring van de prestaties van het risicomodel omvat onder meer een vergelijking van de modelvoorspellingen met

de realisaties. De Vennootschap beoordeelt aan de hand van interne standaarden of de verschillen tussen de modelvoorspellingen en de realisaties toelaatbaar zijn.

Door Kredietrisicobeleid en Thesaurie & ALM wordt er (zoals al vermeld) een analyse gemaakt van de frequentie, de redenen en soorten van beroep tegen modeluitkomsten en de afhandeling daarvan. Zij stellen ook het (in regel) jaarlijkse evaluatierapport op omtrent de modellen. Het evaluatierapport stelt activiteiten voor de modelperformantie te optimaliseren via gerichte acties, zoals het toevoegen van bijkomende variabelen. Op deze manier vinden er aanpassingen of herkalibreringen plaats van de modellen.

Interne audit

Interne audit heeft in de loop van de voorbije jaren op continue basis audits uitgevoerd met betrekking tot Basel II Pijler 1-kredietrisico. De auditwerkzaamheden zijn uitgevoerd op basis van een door de interne audit opgesteld auditwerkprogramma. Dit werkprogramma is gebaseerd op de circulaire PPB-2007-1- CPB (artikel VI 67) en bevat alle minimumvereisten waaraan een interne rating-benadering moet voldoen.

De afdeling interne audit heeft immers de taak om vast te stellen of een bank die zich wil kwalificeren voor de geavanceerde benadering voor kredietrisico van Basel II, voldoet aan alle minimumvereisten gesteld in de circulaire PPB-2007-1- CPB. De afdeling 'Interne audit' doet hierbij een beroep op onafhankelijke interne en externe experts en op de resultaten van de validator, nadat de validatiewerkzaamheden geauditeerd zijn.

De validator neemt hierbij de rol op van partij die onafhankelijk is van de modelontwikkeling en van de business die de kredietrisicomodellen valideert. De taak van de validator wordt duidelijk omlind en concreet omschreven in een governancekader voor modelmanagement.

Stresstesten

Naast het uitvoeren van en rapporteren over de backtesting van de interne meetsystemen ter bepaling van de PD, LGD en EAD worden er door Kredietrisicobeleid en Thesaurie & ALM in samenwerking met Risk stresstesten uitgevoerd.

Stresstesting is het meten van de effecten van ernstige, maar geloofwaardige economische condities op de eigen portefeuille. De resultaten van de stresstesten geven een inzicht in het effect van mogelijke ongunstige economische ontwikkelingen op het risicoprofiel van de Vennootschap.

De stresstesten worden uitgevoerd op het kredietrisico in de portefeuilles met de volgende intenties:

- a. de effecten te bepalen op de kapitaaltoereikendheid, de eigen rating en de hoogte van mogelijke verliezen;
- b. vast te stellen in welke mate een buffer moet gevormd worden om stress-scenario's op te vangen;
- c. inzicht te krijgen in de relatie tussen macro-economische variabelen en de parameters die bepalend zijn voor het kredietrisico; en
- d. te voldoen aan de eisen die gesteld worden vanuit de toezichhouder.

De stresstesten voor de hypotheekportefeuilles worden uitgevoerd om de gevolgen van schokken op de hypotheekmarkt te kunnen bepalen. In dit kader is de Vennootschap gevoelig voor een daling van de huizenprijzen, stijgend werkloosheid, een daling van de koopkracht en een stijgende rente.

7.3. Opgebouwde modellen

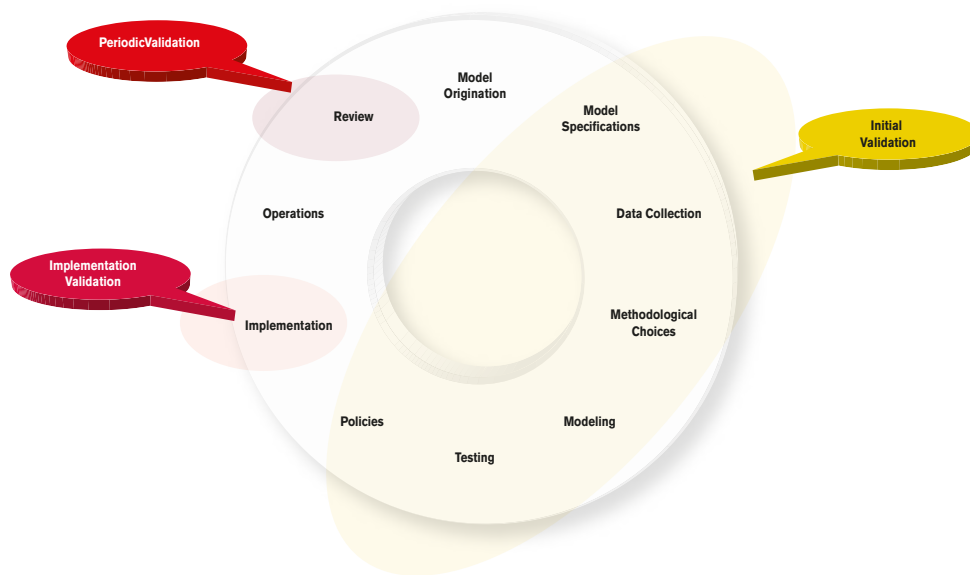
7.3.1. Interne kredietrisicomodellen voor exposure op retailcliënteel

De Vennootschap heeft drie globale modellen opgebouwd voor de hypothecaire leningen. Een model werd opgebouwd voor de portefeuille hypothecaire leningen geïnitieerd door het kantorennet van Aspa. Dit model heeft een PD-model met tien modelvariabelen en een LGD-model dat gebaseerd is op historische gemiddelden.

Een tweede model werd opgezet voor de zogenaamde CBHK-portefeuille, zijnde de portefeuille die werd opgebouwd via het CBHK-makelaarskanaal. Het PD-model werd hier opgebouwd met zes variabelen en het LGD-model is gebaseerd is op historische gemiddelden.

Ten slotte werd een derde model ontwikkeld voor de in Nederland toegestane hypothecaire leningen bestaande uit een PD-model dat werd opgebouwd op twee variabelen, waarvan één variabele gebaseerd is op twaalf gegevens die beschikbaar zijn bij aanvang van het krediet, en een LGD-model. Voor het beheer en de administratie van de hypotheekportefeuille in Nederland doet de Vennootschap beroep op twee *servicers*, Stater NV en Quion.

Een belangrijk onderscheidend element bij de LGD-berekening van de portefeuille Nederlandse hypothecaire leningen is de NHG. NHG is de naam van de garantie die iemand in Nederland kan krijgen als hij / zij een lening

afsluit voor het kopen of verbouwen van een woning. De NHG houdt in dat bij het afsluiten van een hypothecaire lening de WEW borg staat voor de lening. De ontlenaar betaalt hiervoor een eenmalige premie.

Voor de Nederlandse portefeuille werden er nieuwe interne modellen ontwikkeld. Het nieuwe PD-model heeft 8 variabelen en het LGD-model is gebaseerd op historische gemiddelden.

In 2013 werd een parallel run gelopen, zodat in 2014 kan worden overgeschakeld.

Pooling – toewijzingen aan risicoklassen

De individuele risicoposities worden toegewezen aan een risico-PD-klasse (10 PD-klassen bij de Aspa-kredieten, 8 PD-klassen bij de CBHK-kredieten en 10 PD-klassen bij de Nederlandse deelportefeuille). Gefaalde leningen

worden in de defaultklasse ingedeeld. Iedere klasse of pool bevat voor de desbetreffende portefeuille kredieten met een gelijkwaardig risicoprofiel. De beste risico's zitten in klasse 1, de slechtste in laagste klasse (de defaultklasse).

Voor de bepaling van het aantal risicoklassen wordt er gezocht naar een indeling in een maximaal aantal risicoklassen die significant verschillend zijn van elkaar.

7.3.2. Interne kredietrisicomodellen voor exposure binnen de beleggingsportefeuille

Zoals toegelicht in hoofdstuk 2.3 Kredietrisico, werd het gebruik van de ratingtool verder geïntensifieerd. Aan alle debiteuren binnen de portefeuille van de risicoposities op centrale, regionale en lokale overheden, ondernemingen, instellingen en gedekte obligaties werd intussen een interne rating toegekend conform de interne governanceprocedure. Deze interne ratings werden ook bekrachtigd of beslist op een ratingoverleg.

De onderliggende ratingmodellen voor de low default-portefeuille werden door S&P ontwikkeld en brengen voor elke debiteur een twintigtal variabelen in rekening.

Interne ratings zijn steeds gebaseerd op twee pijlers, naast het gebruik van de statistische onderbouwde *expert-judgement*modellen worden per debiteur fundamentele risicoanalyses uitgevoerd welke aan onafhankelijke tweedelijnscontroles worden onderworpen. De kalibrering van de aan de interne ratings gekoppelde PD-waarden gebeurt op basis van historische data.

7.4. Overzicht risicoposities (F)IRB-methode

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de *exposure*, gemiddelde PD, gemiddelde LGD, RWA en gemiddeld risicogewicht per 31 december 2013.

Tabel 20: Overzicht van de exposures volgens (F)IRB-methode per 31 december 2013

Gegevens per 31/12/2013	Exposures	Gem PD %	Gem LGD %	RWA	Gem RW %
Totaal exposures	24.293.666.675	1,78 %	12,24%	2.811.593.202	
Balansposten	23.857.350.553	1,81 %	12,02%	2.708.833.862	11,35%
Provisies	-28.518.464				
Buitenbalans	253.107.756	0,35 %	5,33%	12.086.273	4,78%
Derivaten	211.726.830	0,12 %	45,00%	90.673.067	42,83%

In deze tabel staan de effectieve LGD-percentages. Bij de RWA-berekening van de hypothecaire leningen werd rekening gehouden met de gevraagde LGD floor van 10 % i.p.v. de effectieve.

Bij de buitenbalansposten (die bestaan uit onbenutte kredietlijnen en bindende offertes – de zogenaamde pijplijn) wordt er standaard een CCF van 100 % gebruikt.

De volgende tabel geeft de berekende *expected loss* (hierna EL) per hypothecaire deelportefeuille weer, rekening houdend met de effectieve LGD en de toegepaste LGD-floor van 10 %.

Tabel 21: Overzicht EL per hypothecaire deelportefeuille per 31 december 2013

Gegevens per 31/12/2013	ASPA	CBHK	Nederland	Totaal
Totaal opgenomen provisies	5.224.485	8.736.790	14.557.189	28.518.464
ELeff lgd	7.705.457	10.869.325	26.161.699	44.736.481
> non-defaults	2.480.972	2.132.535	11.604.510	16.218.018
> defaults	5.224.485	8.736.790	14.557.189	28.518.463
ELlgd floor	11.997.781	11.048.875	27.856.369	50.903.025
> non-defaults	6.773.296	2.312.085	13.299.180	22.384.561
> defaults	5.224.485	8.736.790	14.557.189	28.518.464

Per 31 december 2013 was het totaal aan EL (met de effectieve LGD) voor zowel de defaults als non-defaults 44.736.481 euro. Rekening houdend met de LGD-floor van 10 % was er een EL van 50.903.025 euro (zoals opgenomen in de eigenvermogenstabel 90.04).

Voor de individuele kredieten opgenomen in de laagste PD-klasse (de defaultklasse) waren er individuele provisies voorzien van 28.518.464 euro. Sinds 2008 werd er ook een collectieve IBNR-voorziening aangelegd voor de hypothecaire portefeuilles waarvoor er IRB-modellen werden opgebouwd. Deze aangelegde IBNR-voorziening bedroeg 10.929.359 euro per 31 december 2013.

Door de toepassing van de floor van 80 % worden de volgens de Basel II-principes berekende RWA en eigenvermogensvereiste in feite 'overruled' door de volgens de Basel I-principes berekende vereiste.

Tabel 22: Totale eigenvermogensvereiste per einde jaar

	31/12/2012	31/12/2013
Kredietrisico - STA	71.157.805	60.151.059
Kredietrisico - IRB	235.650.413	224.927.456
Effectiseringsposities - STA	3.822	0
Effectiseringsposities - IRB	24.329.463	26.324.246
Operationeel risico	33.610.934	37.902.503
Andere landgebonden eigen vermogenvereiste	0	34.581.190
Totaal eigen vermogenvereiste	364.752.437	383.886.454
EV vereiste volgens Basel I principes	675.634.991	723.130.458
Toepassing floor van 80 %	540.507.993	578.504.366
Effectieve eigen vermogenvereiste	540.507.993	578.504.366

8. Toelichting bij de posten buiten balanstelling

De posten buiten balanstelling kunnen overeenkomstig de berekeningen van het gewogen risicovolume bij het kredietrisico ingedeeld worden in twee groepen:

- Posten buiten balanstelling, met als belangrijkste categorieën de gegeven garanties – borgtochten, kredietverbintenissen en onbenutte gedeelte van toegestane kredietlijnen;
- afgeleide producten: de Vennootschap heeft enkel afgeleide producten die werden afgesloten in het kader van het ALM-beheer (zogenaamde afdekkingen).

Voor de vermelde posten zijn er verschillende methodes om het gewogen risicovolume te berekenen. Voor de afgeleide producten gebruikt de Vennootschap de methode gebaseerd op de waardering tegen marktwaarde. Deze berekeningsmethode werd al toegelicht bij hoofdstuk 6.2. Afgeleide producten.

Buiten de swaps afgesloten in het kader van de effectiseringsoperaties (hoofdstuk 11. Toelichtingen bij effectisering) zijn er enkel afgeleide producten (swaps en caps) die afgesloten werden in het kader van de afdekking van het renterisico.

Voor de andere posten buiten balanstelling voorziet Basel II het gebruik van omrekeningsfactoren (CCF). Deze omrekeningsfactor bedraagt 50 % of 100 % voor de garanties (afhankelijk van het type van garantie). Hierdoor wordt de risicopositie verminderd tegenover dezelfde risicopositie die op de balans staat.

Kredietverbintenissen en onbenutte gedeelte van toegestane kredietlijnen zijn de nog niet gebruikte delen van kredieten. De omrekeningsfactor kan 0 %, 20 %, 50 %, 75 % of 100 % bedragen (onder andere afhankelijk van benaderingsmethode en producttype).

Naast de risicopositie van 211.726.830 euro van de 'afgeleide producten' was er per 31 december 2013 een risicopositie van 886.965.728 euro 'andere posten buiten balanstelling'.

Deze bestonden uit garanties ten bedrage van 3.620.216 euro (niet kredietvervangende garanties) en 1.710 euro (kredietvervangende garanties). Hiernaast waren er voor 813.509.393 euro kredietverbintenissen en het onbenutte gedeelte van toegestane kredietlijnen en voor 69.834.410 euro bijkomende blootstelling op de tegenpartijen van de afgeleide instrumenten.

Tabel 23: Risicoposities, gewogen risicovolume en eigenvermogenvereiste van de posten buiten de balanstelling (exclusief afgeleide producten) volgens omrekeningsfactor per 31 december 2013

	IRB	20%	50%	100%	Totaal
Risicoposities	253.107.756	536.896.166	27.125.686	69.836.120	886.965.728
Gewogen risicovolume	12.086.273	40.503.935	7.940.522	34.918.060	95.448.790
Eigenvermogenvereiste	966.902	3.240.315	635.243	2.793.445	7.635.903

9. Toelichtingen bij het renterisico

Bij hoofdstuk 2 Risk management werd al een toelichting gegeven bij het renterisico (terug te vinden onder financieel risico).

In dit hoofdstuk wordt meer informatie gegeven bij de gehanteerde aannames van de Vennootschap bij de opvolging van het renterisico. De Vennootschap berekent en rapporteert daarnaast driemaandelijks het aan de niet-handelsactiviteiten verbonden renterisico volgens de richtlijnen van de prudentiële toezichthouder NBB (tabel 90.30 conform circulaire PPB-2006-17-CPB).

Het renterisico wordt gedefinieerd als de huidige en toekomstige blootstelling van de winstgevendheid en het vermogen van een instelling aan ongunstige rentebewegingen.

Het *banking book* is het geheel van de rentende vermogensbestanddelen van de instelling die niet tot de handelsportefeuille behoren. Niet-rentende vermogensbestanddelen (daarbij inbegrepen de niet-rentende elementen van het reglementair eigen vermogen van de instelling) maken geen deel uit van het *banking book*. De rentende vermogensbestanddelen van de Vennootschap behoren uitsluitend tot het *banking book*.

Alle keuzes en hypothesen voor de meting van het renterisico in het model zijn in principe gebaseerd op economische variabelen en verwachtingen. Bij het meten van het renterisico moet zowel vanuit een inkomensperspectief (via het renteresultaat) als vanuit een economische waardeperspectief gerapporteerd kunnen worden.

De 'economische waarde van het *banking book*' kan omschreven worden als 'de algebraïsche som van de tegen de geldende marktrente en over hun rentelooptijd verdisconteerde verwachte cashflows van de vermogensbestanddelen van het *banking book*'.

'Het renteresultaat is het verschil tussen renteopbrengsten en rentekosten.' Op geconsolideerd niveau wordt er rekening gehouden met de marktwaardewijzigingen van afgeleide instrumenten die via de winst- en verliesrekening worden verwerkt. Vanaf 1 oktober 2008 wordt er op een deel van de afgeleide instrumenten weliswaar hedge accounting (in de regel reële waardeafdekking voor een portfolio hedge van *interest rate risk*) toegepast.

De vermogensgevoeligheid is de blootstelling van de economische waarde van de onderneming aan ongunstige rentebewegingen en inkomstengevoeligheid de blootstelling van het (rente)inkomen van de instelling aan diezelfde ongunstige rentebewegingen.

Schommelingen in de economische waarde zijn bij een rentegevoelige onderneming sterk afhankelijk van de *duration gap*, zijnde het verschil tussen de duration (gemiddelde renteduurtijd van een rentedragend instrument waarbij, naast de rentevervaldag van het kapitaal, ook rekening wordt gehouden met de periodiciteit van tussentijdse coupons) van alle activa en de *duration* van alle passiva, ook *mismatch* genoemd. Hoe groter deze *mismatch*, hoe groter de rentegevoeligheid. Omwille van zijn eenvoud wordt de *duration gap* bij de rapportering van het renterisico gebruikt naast de economische waarde en het renteresultaat.

Alle materiële bronnen van renterisico worden behandeld. Dit impliceert dat de interne systemen alle rentegevoelige activa en passiva alsook de rentegevoelige buitenbalansposities capteren.

Voor de berekening van de toekomstige kasstromen en verdisconteringsrentes hanteert de Vennootschap als basis de *spot forward rate-swapcurve*. Deze keuze is te verantwoorden als weergave van een 'marktconsensus' voor de toekomstige ontwikkeling van de rentevoeten. De Vennootschap gaat ervan uit dat deze marktgegevens zich ontwikkelen in een efficiënte markt en dat ze telkens de beste voorspellers zijn voor de toekomst.

Nochtans kan in het Alco te allen tijde beslist worden om hiervan af te wijken, wat in voorkomend geval duidelijk wordt toegelicht in het directiecomité, die de beslissing zal bekrachtigen, en hierover zal rapporteren aan de raad van bestuur.

Voor de berekening van de economische waarde wordt de spot swapcurve gebruikt op de rapporteringdatum. Op de swaprentes wordt geen marge toegepast, noch voor de activa, noch voor de passiva. Ontwikkelingen in kredietrisico blijven zodoende te onderscheiden van de ontwikkelingen in renterisico omwille van *mismatching*.

Het renterisico beheersysteem moet de impact van welbepaalde (stress)scenario's berekenen. Deze scenario's vertrekken allen van een conservatieve nulgroeihipothese van het balanstotaal (behoud van een actuele balansmix wordt dus verondersteld).

Aannames betreffende het gedrag van deposito's zonder vaste looptijd

Voor verplichtingen die in principe dagelijks opvraagbaar zijn maar waarvan uit het cliëntengedrag blijkt dat zij (gemiddeld) geruime tijd op de betreffende rekeningen blijven staan niettegenstaande relatief belangrijke wijzigingen van de marktrente, worden in het kader van de economische waardeberekening volgende looptijden toegepast:

- a. gereguleerde spaarrekeningen: 2 jaar;
- b. zichtrekeningen: 5 jaar;
- c. spaarrekeningen Nederland: 2 jaar.

Voor diezelfde producten worden ten aanzien van het rente-inkomen volgende tariefaanpassingen toegepast, gegeven een bepaalde beweging van de marktrente:

- a. gereguleerde spaarrekeningen: 70 % van de marktrentewijziging bij een rentestijging en 70 % bij een rentedaling, telkens met een vertraging van 6 maanden ten aanzien van die marktrentewijziging;
- b. zichtrekeningen: ongevoelig voor marktrentewijzigingen gedurende 5 jaar;
- c. spaarrekeningen Nederland: 70 % van de marktrentewijziging bij een rentestijging en 70 % bij een rentedaling, telkens met een vertraging van 6 maanden ten aanzien van die marktrentewijziging.

Aannames betreffende *embedded options* (rendementsbons, hypotheekleningen)

In het kader van het renterisicobeheer herkent Aspa drie *embedded options*.

De eerste optie voor de cliënt schuilt in de rendementsbons, waar de cliënt de keuze heeft om de coupons ofwel te innen, of te laten kapitaliseren. Voor het toekomstig gedrag baseert het model zich op de huidige portefeuilleverdeling tussen beide gedragstypes.

Een tweede optie betreft de mogelijkheid van de cliënten om hun hypotheeklening vervroegd terug te betalen tegen slechts een beperkte bestraffing. In het model wordt op volgende wijze met deze optie rekening gehouden:

- a) Voor de hypotheek België wordt een intern ontwikkeld prepayment model gebruikt.
- b) Voor de hypotheek Nederland wordt (tot nader order) uitgegaan van een forfaitair prepayment gedrag van 10 %. Vanaf januari 2014 wordt hier overgegaan naar een intern ontwikkeld *prepayment* model.

De derde en laatste impliciete optie betreft deze waarbij Belgische hypotheektarieven bij renteherzieningen kunnen worden afgetopt omwille van contractueel vastgelegde maximale stijgingsniveaus. Implicaties hiervan op zowel economische waarde als renteresultaat zijn standaard ingecalculleerd bij de bepaling van het renterisico.

Expliciete opties worden bij voorkeur behandeld vanuit de economische realiteit. Dit betekent waardering aan marktwaarde en opname van de reële kasstromen in de resultatenrekening.

Behandeling van het pijplijnsrisico

In de periode tussen de goedkeuring van een hypothecaire lening en het verlijden van de notariële akte kunnen marktrentebewegingen de rente waaraan de hypotheeklening uiteindelijk doorgaat, beïnvloeden. Bij stijgende rentes zal de cliënt nog kunnen genieten van het tarief dat geldig was toen de hypotheeklening werd aangevraagd. Anderzijds zal de cliënt bij dalende marktrentes kunnen kiezen om het tarief te nemen dat geldig is net voor het verlijden der akte.

In deze periode, waarin leningen zijn toegezegd maar waarvan het tarief nog niet vaststaat, ontstaat het pijplijnsrisico. Bij een significante pijplijn moeten buiten de standaardmodellering om verfijningen worden gedaan om het globale renterisico scherp te stellen.

De afdeling ALM van de Vennootschap rapporteert over het renterisico maandelijks op vennootschappelijk niveau en driemaandelijks op geconsolideerd niveau. Aangezien er geen beleggingen worden gedaan in een andere munt dan in euro, beperkt de rapportering zich tot een eurorapportering.

10. Internal Capital Adequacy Assessment Process

De dynamische groei van de financiële markten en het stijgende gebruik van complexere bankproducten hebben grote veranderingen teweeggebracht in de businessomgeving van de Vennootschap. Deze uitdagingen vereisen adequate mensen, processen en systemen voor de beperking en doelgerichte controle van de risicopositie van de Vennootschap.

Naast het beschrijven van methodes voor de berekening van de regulatoire kapitaalvereisten (kwantitatieve vereisten) legt het Basel II-akkoord verhoogde nadruk op risicomanagement en geïntegreerd groepswijd management (kwalitatieve vereisten). De Vennootschap wordt verplicht om adequate procedures en systemen te implementeren met het oog op het verzekeren van haar kapitaaltoereikendheid op lange termijn met inachtnaam van alle materiële risico's.

Deze procedures worden internationaal het ICAAP genoemd. De doelstelling van het risicomanagement van de Argenta Groep is dat er een optimale kapitaalstructuur aanwezig is en een risicobeheersing gelijkaardig aan het niveau van de belangrijkste marktspelers en waarbij blijvend voldaan wordt aan de wettelijke eigenvermogensvereisten.

De uitvoering van het businessplan waarbij altijd voldoende kapitaal voorhanden moet zijn om de vooropgestelde groei te kunnen volgen, staat hierbij centraal.

De Vennootschap heeft steeds een politiek van autofinanciering gevolgd. Om een kapitaalniveau te behouden dat voldoende ruimte laat om te groeien en om de financiële en operationele risico's te kunnen dragen, beoogt de Vennootschap de mogelijke noden aan kapitaal te kunnen voldoen met (a) gereserveerde winst (b) mogelijke kapitaalverhogingen en (c) achtergestelde alternatieve Tier 1 en Tier 2-leningen.

Aanvullend kan onder meer beslist worden om de balans te verlichten door middel van effectisering van een deel van de portefeuilles kredieten aan particulieren.

Het financiële risicobeleid van de Vennootschap houdt naast de eigen managementkeuzes dus ook rekening met de prudentiële ICAAP.

De risico's die de Vennootschap loopt, vereisen een risicobuffer onder de vorm van eigen vermogen. De verdere ontwikkeling van haar activiteit als klassieke spaarbank en dus onder meer transformatiebank (zijnde een bank waarvan de activiteit bestaat in het omzetten (transformeren) van op korte termijn aangetrokken geld, naar op lange(re) termijn uitgezette beleggingen) vereist een continue opvolging (en aanvulling wanneer nodig) van dit vereist eigen vermogen.

Het ICAAP omvat alle procedures en berekeningen van de bank die gebruikt worden om volgende componenten te verzekeren:

- de gepaste identificatie en inschatting van de risico's;
- voldoende intern eigen vermogen in verhouding tot het risicoprofiel van de bank;
- het gebruik en verdere ontwikkeling van risicomanagementsystemen.

Dit houdt in dat in alle omstandigheden (stress-scenario's) en met voldoende graad van zekerheid de eigenvermogensvereisten van de Bankpool en al haar geledingen worden gerespecteerd. Dit wordt uitgedrukt door het economisch kapitaal waarbij rekening wordt gehouden met de verschillende risico's.

In 2013 is er verder geïnvesteerd in de economische kapitaalmodellen, in het bijzonder in de aanzet tot allocatie van het economisch kapitaal (aan entiteiten en producten) en de prospectieve kapitaalplanning. De allocatie moet een verdere productevaluatie mogelijk maken door de economische kapitaalkost, gebaseerd op het reële risico, mee te nemen. In de prospectieve kapitaalplanning wordt het businessplan onderworpen aan een risicotoets en worden verschillende simulaties gemaakt om de impact op het businessplan en de kapitaalsituatie te onderkennen en tot een betere sturing te komen.

De berekeningen volgens de Basel II-regels (pijler 1) voor het kapitaalbeheer worden gerapporteerd naar de toezichthouder en intern gebruikt. Voor het kredietrisico blijft de zogenaamde 80 %-floor voor het vereiste regulatorisch kapitaal ook na 2013 de wettelijke basis. In zijn ICAAP onder pijler 2 berekent Argenta het vereiste economisch kapitaal op basis van Basel II IRB- risicoparameters. Deze zijn globaal lager dan de minimaal aan te houden 80 %-floor.

De *Bank for International Settlements* (hierna BIS) heeft in december 2010 een gedetailleerde tekst met betrekking tot de Basel III-regels gepubliceerd rond bankkapitaal & liquiditeit, inclusief een tijdschema. Basel III legt strengere regels op rond solvabiliteit, liquiditeit en leverage die geleidelijk aan van toepassing zullen worden. De Basel III-regels zijn nog niet van toepassing per einde 2013, maar maken al een tijdje deel uit van het RAF.

Daarnaast worden in ICAAP ook alle materiële risicofactoren gemodelleerd zodat het totale ICAAP een meer volledig beeld geeft omtrent kapitaalbeslag.

Daarbij volgt een directe band tussen de ICAAP-berekeningen en de ratio voor economische kapitaaltoereikendheid (99.90 %) uit het RAF. Wat betreft het beschikbaar economisch kapitaal versus het vereiste economisch kapitaal wordt een minimum limiet van 100 % vooropgesteld, maar wordt gestreefd naar een ratio van meer dan 130 % zodoende dat de Vennootschap altijd beschikt over een comfortabele kapitaalsituatie. Daarnaast omvat het RAF ook limieten voor waarde stabiliteit (95 %) en inkomensstabiliteit (80 %) die rechtstreeks uit het ICAAP-rapport gehaald worden.

Na het berekenen van vereist economisch kapitaal komt het SREP, het controleproces van de toezichthouder op de uitwerking van het ICAAP-proces.

Concreet bevat het SREP de controle en evaluatie van het ICAAP van de Vennootschap, het resultaat van een onafhankelijke toets van het risicoprofiel en indien nodig voorkomende maatregelen en andere acties van de toezichthouder.

Gedurende 2013 werd er in het kader van het SREP stelselmatig overleg gepleegd met de toezichthouder.

11. Toelichtingen bij effectisering

11.1 Doelstellingen van de Vennootschap

De Vennootschap heeft sinds 2007 twee effectiseringstransacties uitgevoerd. Het operationele kader en het beleid om effectiseringstransacties te kunnen verwezenlijken, werd medio 2007 uitgewerkt, met als resultaat een eerste succesvolle effectisering in september 2007. In december 2008 werd een tweede effectiseringstransactie afgerond.

In beide effectiseringstransacties betrof het de effectisering van een portefeuille Nederlandse residentiële hypothecaire leningen met NHG via de SPV Green Apple.

De doelstelling van de eerste effectisering was het aantrekken van nieuwe financiering (aanboren van een nieuwe fundingbron) met het oog op de verbetering van de liquiditeitspositie.

De doelstelling van de tweede effectisering betrof de omvorming van hypothecaire kredieten in ECB beleenbare activa. Dit kwam ook duidelijk tot uiting door het feit dat de Vennootschap zelf alle (door de SPV Green Apple) uitgegeven effecten gekocht heeft.

Op geconsolideerd niveau zijn deze door Green Apple uitgegeven effecten niet meer terug te vinden, vermits zij bij de consolidatie van de SPV Green Apple geëlimineerd worden.

Voornaamste kenmerken van de effectiseringstransactie SPV Green Apple 2007-I NHG:

- effectisering van 1,5 miljard Nederlandse residentiële NHG hypothecaire leningen;
- uitgifte door Green Apple van 3 klassen van obligaties (GAPPL 2007-1 A XS0322161026, GAPPL 2007-1 B XS0322161299 en GAPPL 2007-1 C XS0322161299);
- amortiserende front- en backswap met als tegenpartij RBS;
- initiële aankoop van tranches B (10,5 miljoen euro) en C (3 miljoen euro) door de Vennootschap zelf. In 2013 werden ook alle A-notes door de Vennootschap aangekocht.

Voornaamste kenmerken van de effectiseringstransactie SPV Green Apple 2008-I NHG:

- effectisering van 1,975 miljard Nederlandse residentiële NHG hypothecaire leningen;
- uitgifte door SPV Green Apple van 3 klassen van obligaties (GAPPL 2008-1 A XS0406581495, GAPPL 2008-1 B XS0406581735 en GAPPL 2008-1 C XS0406582030);
- amortiserende front- en BtB-swap met als tegenpartij RBS;
- aankoop van tranches A, B en C door de Vennootschap zelf.

Eind 2013 werd de call van deze in 2008 tranche uitgeoefend en op 23 januari 2014 werden de notes terugbetaald. De Vennootschap heeft de nog resterende kredieten terug overgenomen en zij zijn terug rechtstreeks op de balans van de Vennootschap gekomen.

Bij het op eindvervaldag komen van deze transactie is er een dispuut ontstaan met betrekking tot een mogelijks verschuldigde vergoeding met de tegenpartij van de twee swaps. Het management heeft geoordeeld om geen provisie aan te leggen voor bovenvermeld dispuut.

11.2. Rol in effectiseringstransacties

De Vennootschap is actief in verschillende rollen ten opzichte van effectiseringsoperaties. Als initiator (*originator*) van effectiseringsoperaties verkoopt de Vennootschap (*seller*) de te effectiseren leningen aan de uitgever (*issuer*).

In het geval van de twee door de Vennootschap geïnitieerde effectiseringsoperaties was de uitgever een onder Nederlands recht opgerichte SPV, genaamd Green Apple BV. Deze onderneming kocht de kredieten en gaf obligaties uit om deze aankoop te kunnen betalen.

Voor de effectiseringsoperaties van SPV Green Apple werd steeds Fitch Ratings Ltd. (www.fitchratings.com) aangesteld als ratingbureau. De notes zijn genoteerd op de beurs van Luxemburg alwaar de bijhorende ratings op basis van de ISIN-codes kunnen worden opgevraagd.

In 2012 werd voor beide effectiseringsoperaties een rating bekomen van een tweede ratingbureau, Moody's Investors Service (www.moodyratings.com). Op deze manier kunnen de betrokken effecten blijvend gebruikt worden als ECB eligible financiële instrumenten.

De administratie van de SPV Green Apple wordt uitgevoerd door Intertrust Services, een onafhankelijke Nederlandse onderneming gespecialiseerd in effectiseringsoperaties en *trust management*.

Bij beide effectiseringstransacties heeft de Vennootschap initieel aan Green Apple een achtergestelde lening toegestaan (*subordinated loan provider*). Twee miljoen euro bij de eerste effectiseringstransactie, en een miljoen euro bij de tweede effectiseringstransactie, onder de voorwaarden opgenomen in een *Subordinated Loan Agreement*. Deze leningen worden stelselmatig afgelost op het moment dat er voldoende liquide middelen aanwezig zijn.

De Vennootschap heeft bij de eerste effectiseringstransactie Green Apple 2007-I de B- en C-notes ten bedrage van 13.500.000 euro zelf aangekocht als belegging (*investor junior notes*). In juli en december 2013 werden ook de A-notes aangekocht door de Vennootschap.

Bij de tweede effectiseringstransactie van de SPV Green Apple werden alle uitgegeven notes direct aangekocht door de Vennootschap zelf.

De servicing van de portefeuilles worden bij beide effectiseringstransacties door de Vennootschap gedaan, die deze bevoegdheid echter heeft gedelegeerd aan Stater Nederland BV en Quion Hypotheekbegeleiding BV (die voor de effectisering ook al instonden voor de servicing van de betrokken Nederlandse NHG kredieten).

De SPV Green Apple heeft in beide transacties een interest rate swap afgesloten met een tegenpartij die op kwartaalbasis de (vaste) interesten op de kredieten (minus specifieke kosten) gaat ontvangen van de SPV en in ruil de variabele rente op de uitgegeven notes moet betalen. De betrokken externe tegenpartijen hebben stelselmatig een Back to Back -swap (hierna BtB) afgesloten met de Vennootschap.

Een gedetailleerdere beschrijving van alle taken bij de twee effectiseringstransacties werden beschreven in de respectievelijke *Structured Finance*-documentatie die opgesteld werd door het ratingbureau Fitch Ratings Ltd. De notes zijn ook genoteerd op de beurs van Luxemburg zodat op basis van de al vermelde ISIN-codes meer details van de betrokken notes opgevraagd kunnen worden.

Uiteraard is de Vennootschap ook beperkt betrokken bij effectiseringsoperaties door haar rol als belegger.

11.3. Toegepaste Basel II-benaderingen

De Vennootschap past de *rating based approach* toe voor het berekenen van de eigenvermogensvereisten voor de (aangekochte) effectiseringseffecten. De SPV Green Apple wordt onder IFRS volledig geconsolideerd, zodat de onderliggende Nederlandse hypothecaire leningen met NHG terug op de balans komen.

Onder de Basel I en II-regelgeving houdt de Vennootschap (zowel op solo- en consolidatieniveau) kapitaal aan voor het gedeelte van de kredieten die ten gevolge van de annuïtaire daling van de NHG niet gewaarborgd zijn. Ze heeft door middel van de verkoop van de portefeuille geen kapitaal vrijval gerealiseerd vermits de aan SPV Green Apple verkochte kredieten ook op het soloniveau worden opgenomen in de risicopositie van de Vennootschap.

11.4. Grondslagen voor de financiële verslaggeving

De effectisering kunnen de vorm aannemen van een verkoop van de betrokken activa naar met een speciaal doel opgerichte entiteiten (SPV) of een overdracht van het kredietrisico door middel van kredietderivaten. Een SPV geeft effectentranche's uit ten behoeve van de financiering van de aankoop van de activa.

De in een effectisering begrepen financiële activa worden (volledig of gedeeltelijk) niet langer verantwoord wanneer de Vennootschap nagenoeg alle risico's en opbrengsten van de activa (of delen ervan) overdraagt.

11.5. Effectiseringsposities (als onderdeel van de beleggingsportefeuille)

Naast de door Argenta zelf uitgevoerde en hierboven beschreven effectiseringstransacties bezit de Vennootschap in het kader van haar beleggingsbeleid een aantal ABS'en en MBS'en.

Vanaf 30 juni 2012 worden deze posities (met uitzondering van de gegarandeerde posities) volgens de IRB-methode onder de risicopositiescategorie 'effectiseringsposities' verwerkt. Op basis van de ratings van de betrokken effecten wordt er een gewogen risicovolumepercentage toegekend.

Zoals reeds toegelicht, worden deze berekeningen echter *overruled* door de floor van 80 % op de eigenvermogensberekeningen conform de Basel I-principes tijdens de IRB-overgangperiode.

Onderstaand overzicht geeft een geografisch overzicht van de (als belegging) aangekochte effectiseringsposities. Deze geografische indeling is (zoals voor de hele beleggingsportefeuille) gebaseerd op de landcode van de uitgever.

Tabel 24: Geografische indeling van de effectiseringsposities

Gegevens per 31/12/2013	Land	Risicopositie
MBS	BE	8.640.074
MBS	ES	51.588.210
MBS	IE	13.496.712
MBS	NL	690.181.394
ABS	ES	25.443.674
ABS	US	18.309.190
Totaal effectiseringsposities		807.659.254

De *volgende* tabel geeft een overzicht van de betrokken effectiseringsposities met vermelding van de ratings, hun EAD en de totale eigenvermogensvereiste.

De effectiseringsportefeuille per 31 december 2013 bestond uit ABS'en voor een totaalbedrag van 43.752.864 euro en MBS'en voor een totaalbedrag van 763.906.390 euro.

Tabel 25: Overzicht EAD en eigenvermogensvereiste van effectiseringsposities per 31 december 2013

Rating 1	Rating 2	Rating 3		ABS	MBS	Totaal		
AAA	Aaa	AAA	EAD	18.309.190	80.261.594	98.570.784		
			Kapitaal	310.524	476.433	786.957		
	-	-	EAD		281.511.161	281.511.161		
			Kapitaal		1.671.050	1.671.050		
AA-	-	AAA	EAD		129.754.102	129.754.102		
			Kapitaal		770.220	770.220		
	A3	-	EAD		3.843.448	3.843.448		
			Kapitaal		65.185	65.185		
Baa2	-	-	EAD		2.783.121	2.783.121		
			Kapitaal		18.881	18.881		
Baa1	-	-	EAD		1.969.332	1.969.332		
			Kapitaal		13.360	13.360		
A+	Aaa	AAA	EAD		40.046.867	40.046.867		
			Kapitaal		339.597	339.597		
A	Aa3	-	EAD		1.097.144	1.097.144		
			Kapitaal		11.165	11.165		
	Baa3	-	-	EAD		4.359.695	4.359.695	
				Kapitaal		369.702	369.702	
A-	Baa3	-	EAD		2.385.964	2.385.964		
			Kapitaal		40.466	40.466		
BBB	Baa2	-	EAD		7.624.154	7.624.154		
			Kapitaal		387.917	387.917		
BB+	Baa1	BB+	EAD	25.443.674		25.443.674		
			Kapitaal	5.394.059		5.394.059		
	Baa3	-	-	EAD		3.730.704	3.730.704	
				Kapitaal		790.909	790.909	
B+	B2	-	EAD		2.956.605	2.956.605		
			Kapitaal		2.956.605	2.956.605		
B	Ba2	-	EAD		11.110.748	11.110.748		
			Kapitaal		11.110.746	11.110.746		
-	Aaa	AAA	EAD		166.150.601	166.150.601		
			Kapitaal		986.270	986.270		
	A3	AA-	-	EAD		475.730	475.730	
				Kapitaal		8.068	8.068	
		BBB-	-	-	EAD		4.945.141	4.945.141
					Kapitaal		419.348	419.348
	-	-	-	EAD		2.743.913	2.743.913	
				Kapitaal		46.537	46.537	
	Baa2	AA-	-	EAD		4.505.667	4.505.667	
				Kapitaal		30.566	30.566	
		A	-	-	EAD		8.136.835	8.136.835
					Kapitaal		82.800	82.800
Baa1	AA-	-	EAD		3.513.864	3.513.864		
			Kapitaal		23.838	23.838		
Totaal EAD				43.752.864	763.906.390	807.659.254		
Totaal eigen vermogensvereiste				5.704.583	20.619.663	26.324.246		

De portefeuille effectiseringsposities is (netto) afgenomen van een risicoblootstelling van 866.597.627 euro per 31 december 2012 naar 807.659.254 euro per 31 december 2013.

Na toepassing van de wegingspercentages op de 807.659.254 euro aan effectiseringsposities en toepassing van de 8 %-vereiste, werd er een eigenvermogensvereiste van 26.324.246 euro bekomen voor deze aangekochte effectiseringsposities.

In het kader van het kredietrisicobeheer worden de betrokken effectiseringsposities stelselmatig gescreend. Op basis van dit onderzoek, dat onder meer gebaseerd is op de periodieke verslagen van de uitgegeven effecten, werd er per 31 december 2013 een collectieve waardevermindering aangelegd van 1,86 miljoen euro.

12. Afsluitende toelichting

De Vennootschap gebruikt momenteel zowel de standaardbenadering als de (F)IRB-methode voor het berekenen van de eigenvermogensvereisten. Ten gevolge van de toepassing van de overgangsbepalingen bij een overgang van de standaardmethode naar de IRB-methode zijn de berekeningen volgens Basel I van wezenlijk belang.

De Vennootschap maakt in het kader van het operationeel risico geen gebruik van de Advanced Measurement Approach, zodat er geen bijkomende toelichtingen opgenomen werden over dit onderwerp (zoals beschreven onder titel XIV, hoofdstuk 2, art. XIV 8 § 1, § 2 en § 3 van de circulaire PPB-2007-CPB van de Belgische toezichthouder).

De gebruikte volstorte en niet-volstorte kredietrisicomatigingstechnieken werden toegelicht in hoofdstuk 5.3. Kredietrisicomatiging.

Bovenstaande (niet extern geauditeerde) toelichtingen werden opgemaakt in het kader van Basel II pijler 3 en in het Nederlands en het Engels op de website van de Vennootschap (www.argenta.be) gepubliceerd.

Vragen in verband met de verspreiding van deze verslagen mogen gericht worden aan:

Argenta Spaarbank nv

Belgiëlei 49-53
B-2018 Antwerpen
Tel: +32 3 285 50 65
Fax: + 32 3 285 51 89
pers@argenta.be
www.argenta.be

